The Opposite of Emptiness in the Middle Way Consequence School

Jam-yang-shay-pa's *Great Exposition of the Middle:* Chapter Six, Object of Negation 2

Jongbok Yi
In collaboration with Lo-sang-gyal-tshan
Edited by Jeffrey Hopkins

UMA INSTITUTE FOR TIBETAN STUDIES

The Opposite of Emptiness in the Middle Way Consequence School

Website for UMA Institute for Tibetan Studies (Union of the Modern and the Ancient: *gsar rnying zung `jug khang*): uma-tibet.org. UMA stands for "Union of the Modern and the Ancient" and means "Middle Way" in Tibetan. UMA is a non-profit 501(c)3 organization.

The Opposite of Emptiness in the Middle Way Consequence School

Jam-yang-shay-pa's *Great Exposition of the Middle:* Chapter Six, Object of Negation 2

Jongbok Yi

In collaboration with
Lo-sang-gyal-tshan

Edited by Jeffrey Hopkins

UMA Institute for Tibetan Studies
uma-tibet.org

Education in Compassion and Wisdom
UMA Great Books Translation Project

Supported by generous grants from the
ING Foundation and Yeshe Khorlo Foundation
and gifts from individual sponsors—
Hsu Shu-Hsun; Chou Mei-Dai;
Chien Jin-Hong; Pu Chih-Pin;
Daniel E. Perdue

Translating texts from the heritage of Tibetan and Inner Asian Buddhist systems. The project focuses on Great Indian Books and Tibetan commentaries from the Go-mang College syllabus as well as a related theme on the fundamental innate mind of clear light in Tantric traditions. A feature of the Project is the usage of consistent vocabulary and format throughout the translations.

Publications available online without cost under a Creative Commons License with the understanding that downloaded material must be distributed for free: http://uma-tibet.org. UMA stands for Union of the Modern and the Ancient (*gsar rnying zung 'jug khang*). The UMA Institute for Tibetan Studies is a non-profit 501(c)3 organization.

UMA Institute for Tibetan Studies
7330 Harris Mountain Lane
Dyke, VA 22935-1008
USA

Version: June, 2016

ISBN

Library of Congress Control Number:

Yi, Jongbok, 1971-.
The opposite of emptiness in the middle way consequence school: jam-yang-shay-pa's great exposition of the middle / by Jongbok Yi.
Includes bibliographical references.

ISBN
1. 'Jam dbyangs bzhad pa ngag dbang brtson grus, 1648-1722. Dbu ma 'jug pa'i mtha' dpyod lung rigs gter mdzod zab don kun gsal skal bzang 'jug ngogs. 2. Dge-lugs-pa (Sect)--Doctrines. 3. Dbu ma chen mo. 4. Wisdom—Religious aspects--Buddhism. 5. Consequence School's object of negation.
I. Lo-sang-gyal-tshan, 1966- II. Title.

Contents

Technical Notes 9
The Collaborator xi
Editions consulted 13

Jam-yang-shay-pa's *Great Exposition of the Middle* 15
2* The object of negation in the Consequence School 16
a* Demonstrating that all phenomena are only imputed by conceptuality to over there 36
b* Explaining that the opposite of this [that is, existing as only imputation to over there by conceptuality and as simply-name] is the measure of true establishment 47
c* Explaining that all performance of functions is suitable as only imputed by names and terminology to over there 50
d* Identifying the scholars who commented in that way 53
Abbreviations 67
Bibliography of Works Cited 69
1. Sūtras 69
2. Other Sanskrit and Tibetan Works 70
3. Other Works 75

Technical Notes

It is important to recognize that:

- translations and editions of texts are given in the Bibliography;
- the names of Indian Buddhist schools of thought are translated into English in a wish to increase accessibility for non-specialists;
- for the names of Indian scholars and systems used in the body of the text, *ch, sh,* and *ṣh* are used instead of the more usual *c, ś,* and *ṣ* for the sake of easy pronunciation by non-specialists; however, *cch* is used for *cch,* not *chchh*. Within parentheses the usual transliteration system for Sanskrit is used;
- transliteration of Tibetan is done in accordance with a system devised by Turrell Wylie; see "A Standard System of Tibetan Transcription," *Harvard Journal of Asiatic Studies,* 22 (1959): 261-267;
- the names of Tibetan authors and orders are given in "essay phonetics" for the sake of easy pronunciation; the system is aimed at internet searchability;
- titles of added subsections are given in square brackets;
- definitions are in bold type.

The Collaborator

Lo-sang-gyal-tshan is a Ge-she at Go-mang College of Dre-pung Monastic University, Mundgod, Karnataka State, India, who also served a six-month term as Disciplinarian at the Tantric College of Lower Lhasa in Hunsur, India. In October, 2015, he assumed the position of Abbot of Go-mang College of Dre-pung Monastic University in Mundgod, India. He has worked with translators of the UMA Institute for Tibetan Studies since 2013. In particular, he provided crucial assistance with filling in the dialectical moves throughout the text and by responding to questions and engaging in discussions about the meaning.

Editions consulted

Two basic editions of Jam-yang-shay-pa's *Decisive Analysis of the Middle* were consulted:

1. *dbu ma la 'jug pa'i mtha' dpyod lung rigs gter mdzod zab don kun gsal skal bzang 'jug ngogs*. TBRC W22186-I1KG10676: 1-442a.3, which is a PDF of: *bla brang bkra shis 'khyil,* a mdo.[a] Abbreviated reference: "2011 TBRC *bla brang*." This edition was originally printed in La-brang-tra-shi-khyil monastery founded by Jam-yang-shay-pa and is the mother edition of four other editions available:

    a. *dbu ma la 'jug pa'i mtha' dpyod lung rigs gter mdzod zab don kun gsal skal bzang 'jug ngogs*. In the *Collected Works of 'Jam-dbyaṅs-bźad-pa'i-rdo-rje:* Reproduced from prints from Bkra-shis-'khyil Blocks, 15 vols., vol. 9, Gedan Sungrab Minyam Gyunphel Series. New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1973. Abbreviated reference: "1973 Ngawang Gelek *bla brang.*"
    b. *dbu ma la 'jug pa'i mtha' dpyod lung rigs gter mdzod zab don kun gsal skal bzang 'jug ngogs*. TBRC W21503.9: 1-442a.3, a PDF of: Mundgod, South India: Gomang College, 1997 (revision of the 1973 Ngawang Gelek Demo edition). Abbreviated reference: "1997 revision of Ngawang Gelek *bla brang.*"
    c. *dbu ma la 'jug pa'i mtha' dpyod lung rigs gter mdzod zab don kun gsal skal bzang 'jug ngogs*. Taipei reprint (published by the Corporate Body of the Buddha Educational Foundation, Taipei, Taiwan, 2007) of the 1999 codex (Mundgod, India: Go-mang Library, 1999) based on the 1995 Mundgod revision (Mundgod, India: Go-mang College, 1995) of the 1973 Ngawang Gelek *bla brang* edition (New Delhi, India: Ngawang Gelek Demo, 1973). Abbreviated reference: "2007 Taipei codex reprint."
    d. The digital Tibetan text of Jam-yang-shay-pa's *Great Exposition of the Middle* provided in this book was supplied by the Drepung Gomang Library of Go-mang College in Mundgod, Karnataka State, India. It is likely a slightly revised version of the 1999 codex mentioned in item #c. It has been edited in accordance with the "2011 TBRC *bla brang*" and other sources.

2. *dbu ma la 'jug pa'i mtha' dpyod lung rigs gter mdzod zab don kun gsal skal bzang 'jug ngogs*. Published at Go-mang College, Lhasa,

[a] This edition was provided to the UMA Institute for Tibetan Studies by the late E. Gene Smith (1936-2010) in 2010.

Tibet, date unknown. Abbreviated reference: "2015 Go-mang Lhasa," so named because of being acquired in Lhasa, Tibet, at Go-mang College in 2015 by Jongbok Yi for the UMA Institute for Tibetan Studies. (To be made available at UMA Institute for Tibetan Studies, uma-tibet.org.)

Jam-yang-shay-pa's *GREAT EXPOSITION OF THE MIDDLE*

On the Object of Negation in the Consequence School

Decisive Analysis of Chandrakīrti's) "Supplement to Nāgārjuna's 'Treatise on the Middle'": Treasury of Scripture and Reasoning, Thoroughly Illuminating the Meaning of the Profound, Entrance for the Fortunate

༄༅། །དབུ་མ་འཇུག་པའི་མཐའ་དཔྱོད་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད་ཟབ་དོན་ཀུན་གསལ་སྐལ་བཟང་འཇུག་ངོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

In the Tibetan text, the superscripts in brackets with G or L immediately followed by numbers indicate the page numbers of the two main editions consulted. G stands for the 2015 Go-mang Lhasa edition, and L stands for the 2011 TBRC *bla brang* edition.

2* THE OBJECT OF NEGATION IN THE CONSEQUENCE SCHOOL

གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ནི།

Tsongkhapa’s *Explanation [of (Chandrakīrti’s) “Supplement to (Nāgārjuna’s) ‘Treatise on the Middle’”: Illumination of the Thought]* says:[a]

རྣམ་བཤད་ལས།

> If you understand how in this system phenomena are assigned as only posited through the force of conceptuality, you will easily understand the apprehension of true existence that apprehends opposite to this. Hence, this has two parts: indicating how phenomena are posited through the force of conceptuality and indicating the apprehension of true existence that apprehends opposite to this.

ལུགས་འདི་ལ་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་ཤེས་ན།[b] ཞེས་པ་ནས། [དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་བདེ་བླག་ཏུ་ཤེས་པར་འགྱུར་བས། འདི་ལ་གཉིས། ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཇོག་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་བསྟན་པའོ། །

INDICATING HOW PHENOMENA ARE POSITED THROUGH THE FORCE OF CONCEPTUALITY

དང་པོ་[ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཇོག་ཚུལ་]ནི།

The *Questions of Upāli Sūtra* says that phenomena are posited through the force of conceptuality:[c]

---

[a] Jeffrey Hopkins, *Tsong-kha-pa’s Final Exposition of Wisdom* (Ithaca, NY: Snow Lion Publications, 2008), 201-213.

[b] Correcting *rtogs pa’i dbang gis ’jog tshul shes na* in 2015 Go-mang Lhasa (145b.1-145b.2) to *rtogs pa’i dbang gis* ***bzhags pa tsam gyi*** *’jog tshul shes na* in accordance with 2011 TBRC *bla brang* (198b.3).

[c] *nye bar ’khor gyis zhus pa, upālipariprcchā,* stanzas 69-70a; Toh. 68, vol. *ca* (*dkon brtsegs*); Python, *Vinaya-Viniścaya-Upāli-Paripṛcchā,* 59-60: *citra manorama sajjita puṣpāḥ svarṇavimāna jalanti manojñāḥ / teṣvapi kāraku nāst’iha kaści te ’pi ca sthāpita kalpavaśena // kalpavaśena vikalpitu lokaḥ.*

Here the various mind-pleasing blossoming flowers
And attractive, shining, supreme golden houses
Have no [inherently existent] maker at all.
They are posited through the power of conceptuality.
Through the power of conceptuality the world is imputed.

There are also many other statements that phenomena are only imputed by conceptuality and are posited through the force of conceptuality.

ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས། སྣ་ཚོགས་ཡིད་དགའ་མེ་ཏོག་ཁ་བྱེ་ཞིང་། །གསེར་གྱི་ཁང་མཆོག་འབར་བ་ཡིད་འོང་བ། །འདི་ན་དེ་ལའང་བྱེད་པ་འགའ་མེད་དེ། །དེ་དག་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན། །རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་རྣམ་བརྟགས་ཏེ། །ཞེས་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དང་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་གསུངས་པ་གཞན་ཡང་མང་ངོ་། །

Furthermore, Nāgārjuna's *Sixty Stanzas of Reasoning* says:[a]

The perfect Buddha stated that the world
Has the condition of ignorance.
Therefore, how could it not be feasible
That this world is [imputed by] conceptuality?

The meaning of this statement is explained in Chandrakīrti's commentary[b] as being that the worlds [that is, beings and environments] are imputed by conceptuality, not established by way of their own nature.

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། །འཇིག་རྟེན་མ་རིག་རྐྱེན་ཅན་དུ། །གང་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གསུངས། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་འཇིག་རྟེན་འདི། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་ཅིས་མི་འཐད། །ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་འགྲེལ་པར་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བཤད་ཅིང་།

Moreover, Āryadeva's *Four Hundred* says:[c]

---

[a] *rigs pa drug cu pa, yuktiṣaṣṭikā,* stanza 37; Toh. 3825, *dbu ma,* vol. *tsa,* 21b.6; Tibetan edited by Lindtner, *Master of Wisdom,* 84.

[b] *rigs pa drug cu pa'i 'grel pa, yuktiṣaṣṭikāvṛtti;* Toh. 3864, *dbu ma,* vol. *ya,* 23a.2-23a.4; Scherrer-Schaub, *Yuktiṣaṣṭikāvṛtti*, 77.

[c] *bstan bcos bzhi brgya pa zhes bya ba'i tshig le'ur byas pa, catuḥśatakaśāstrakārikā,* stanza VIII.3; P5246, vol. 95, 136.2.1; Tibetan text and Sanskrit fragments edited by Lang,

> Since desire and so forth
> Do not exist without conceptuality,
> Who with intelligence would hold
> That these are real objects and are [also] conceptual?

བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། རྟོག་པ་མེད་པར་འདོད་ཆགས་ལ། །སོགས་ལ་ཡོད་ཉིད་ཡོད་མིན་ན། །ཡང་དག་དོན་དང་རྟོག་པ་ཞེས། །བློ་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་འཛིན། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

Also, Chandrakīrti's *Commentary on (Āryadeva's) "Four Hundred"* says:[a]

> Those which exist only when the conceptuality [imputing them] exists and do not exist when conceptuality does not are without question definite as not established by way of their own nature, like a snake imputed to a coiled rope.

"Real objects" are those established by way of their own nature. "Conceptual" [means] "produced in dependence upon that [conceptuality]."

The statement in the commentary that *desire and so forth* are [imputed] like the imputation of a snake to a rope is just an illustration; all other phenomena are also described as posited by conceptuality like the imputation of a snake to a rope. [The rope's] speckled color and mode of coiling are similar to those of a snake, and when this is perceived in a dim area, the thought arises with respect to the rope, "This is a snake." As for the rope, at that time [when it is imputed to be a snake], the collection and parts of the rope are not even in the slightest way positable as an illustration of a snake [that is, positable as a snake]. Therefore, that snake is only imputed by conceptuality.

དེའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། རྟོག་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི། གོར་མ་ཆག་པར་ཐག་པ་བསྒྲིགས་པ་ལ་བརྟགས་པའི་སྦྲུལ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་ངེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཡང་དག་དོན་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའོ། །རྟོག་པ་ནི་དེ་ལ་བལྟོས་ཏེ་སྐྱེ་བའོ། །འགྲེལ་པ་དེར་ཆགས་སོགས་

Āryadeva's Catuḥśataka, 78: *vinā kalpanayāstitvaṃ rāgādīnāṃ na vidyat / bhūtārthaḥ kalpanā ceti ko grahīṣyati buddhimān //.* See Sonam Rinchen and Ruth Sonam, *Yogic Deeds of Bodhisattvas,* 186.

[a] *byang chub sems dpa'i rnal 'byor spyod pa bzhi brgya pa'i rgya cher 'grel pa, bodhisattva-yogacaryācatuḥśatakaṭīkā,* commenting on stanza VIII.3; P5266, vol. 98, 229.5.3. Cited in *Great Treatise,* vol. 3, 213.

རྣམས་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ། ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་ལྟར་རྟོག་པས་བཞག་པར་འཆད་པའོ། ། དེ་ལ་ཁྲ་བོའི་མདོག་དང་འཁྱིལ་ལུགས་སྦྲུལ་དང་འདྲ་ཞིང་། ཡུལ་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་ན་ཐག་པ་ལ་འདི་སྦྲུལ་ལོ་སྙམ་པ་འབྱུང་ངོ་། ། དེའི་ཚེ་ཐག་པ་ལ་ཐག་པའི་ཚོགས་པ་དང་ཆ་ཤས་སྦྲུལ་གྱི་མཚན་གཞིར་འཇོག་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། དེའི་སྦྲུལ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །

In the same way, when the thought "I" arises in dependence upon the [mental and physical] aggregates, nothing in terms of the aggregates—neither the collection that is the continuum of the earlier and later [moments], nor the collection [of the parts] at one time, nor the parts of those [mental and physical aggregates]—is even in the slightest way positable as an illustration of that "I" [that is, positable as "I"]. This will be explained at length below.

Because of this and because there is not even the slightest something that:

- is an entity different from the parts of the aggregates or the whole, and
- is apprehendable as an illustration[a] of that ["I"]

the "I" is only posited by conceptuality in dependence upon the aggregates; it is not established by way of its own nature.

དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ངའོ་སྙམ་པ་འབྱུང་བ་ན། ཕུང་པོའི་སྟེང་ནས་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པ་དང་། དུས་གཅིག་པའི་ཚོགས་པ་དང་དེའི་ཆ་ཤས་དེའི་མཚན་གཞིར་འཇོག་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ་རྒྱས་པར་འོག་ནས་འཆད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དང་ཕུང་པོའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་དེའི་གཞིར་འཛིན་རྒྱུ་ཡང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། ང་དེ་ནི་རྟོག་པས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །

This is also said in Nāgārjuna's *Precious Garland:*[b]

> A being is not earth, not water,
> Not fire, not wind, not space,

[a] *gzhir* here means *mtshan gzhir.*

[b] *rgyal po la gtam bya ba rin po che'i phreng ba, rājaparikathāratnāvalī,* stanza 80; Hopkins, *Nāgārjuna's Precious Garland,* 104 and corresponding Tibetan text in Part 3. The Sanskrit is not extant.

Not consciousness, and not all of them.
What person is there other than these?

འདི་ནི་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། །སྐྱེས་བུ་ས་མིན་ཆུ་མ་ཡིན། །མེ་མིན་རླུང་མིན་ནམ་མཁའ་མིན། །རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཀུན་མིན་ན། །དེ་ལས་གཞན་ན་སྐྱེས་བུ་གང་། །ཞེས་སོ། །

In that, a "being"[a] is a person,[b] sentient being,[c] "I,"[d] and self.[e] "Not earth, not water, not fire, not wind, not space, not consciousness" refutes positing the parts—which are a sentient being's six constituents—as a person, and "not all of them" refutes positing the collection of the constituents as a person. The last line ["What person is there other than these?"] refutes positing something that is a different entity from the constituents as a person.

Nevertheless, it is not that persons are not asserted [to exist]. Also, a mind-basis-of-all[f] and so forth are not asserted to be a person. Therefore, in accordance with the commentary by the commentator [Chandrakīrti],[g] Superiors are also asserted.

དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་ནི་གང་ཟག་དང་སེམས་ཅན་དང་ང་དང་བདག་གོ ས་མིན་ནས་རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་བར་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དྲུག་གི་ཆ་ཤས་དང་། ཀུན་མིན་གྱིས་ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་པ་གང་ཡང་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་པ་བཀག་གོ ཚིག་ཐ་མས་ཁམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་པ་བཀག་གོ དེ་ལྟ་ནའང་གང་ཟག་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་མིན་ལ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་སོགས་གང་ཟག་ཏུ་བཞེད་པ་ཡང་མིན་པས། འགྲེལ་པ་མཛད་པས་བཀྲལ་བ་ལྟར་འཕགས་པ་ཡང་བཞེད་དོ། །

When the system of positing persons through conceptuality is understood in this way, the system of positing all other phenomena through conceptuality is also similar to that. The *King of*

[a] *skyes bu, puruṣa.*
[b] *gang zag, pudgala.*
[c] *sems can, sattva.*
[d] *nga, ahaṃ.*
[e] *bdag, ātman.*
[f] *kun gzhi rnam par shes pa, ālayavijñāna.*
[g] *'grel pa mdzad pas bkral pa ltar.* I presume this to refer to Chandrakīrti's *Commentary on (Āryadeva's) "Four Hundred Stanzas on the Yogic Deeds of Bodhisattvas"* and most likely not to Ajitamitra's commentary on Nāgārjuna's *Precious Garland.*

Meditative Stabilizations Sūtra says:[a]

> Just as you know [how to generate] discrimination [taking to mind the delineation of the mode of subsistence] of a self,
> Apply this mentally to all [phenomena].

and the *Verse Summary of the Perfection of Wisdom* also says:[b]

> Understand all sentient beings as like the self,
> Understand all phenomena as like all sentient beings.

and Nāgārjuna's *Precious Garland* clearly says:[c]

> Just as because of being [only imputed in dependence upon] an aggregation of the six constituents
> A being is not [established as their/her own] reality,
> So because of being [imputed in dependence upon] an aggregation
> Each of the constituents also is not [established as its own] reality.

གང་ཟག་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་དེ་ལྟར་ཤེས་ན། ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་འདུ་ཤེས་ནི། །ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཀུན་ལ་བློས་སྦྱར་བྱ། །ཞེས་དང་། འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས་ཀྱང་། བདག་ཇི་འདྲ་དེ་དེ་འདྲར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤེས། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཇི་འདྲ་དེ་འདྲར་ཆོས་ཀུན་ཤེས། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། སྐྱེས་བུ་ཁམས་དྲུག་འདུས་པའི་ཕྱིར། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཇི་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་ཁམས་ནི་རེ་རེ་ཡང་། །འདུས་ཕྱིར་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མིན། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

---

[a] *ting nge 'dzin rgyal po'i mdo, samādhirājasūtra,* XII.7; Toh. 127, *mdo sde,* vol. *da,* 44a.2; cited in *Prasannapadā,* in commentary to stanza IV.9; Toh. 3860, *dbu ma,* vol. *'a,* 43b.1-43b.2; La Vallée Poussin, *Mūlamadhyamakakārikās (Mādhyamikasūtras) de Nāgārjuna avec la Prasannapadā,* 128.11: *yatha jñāta tayā 'tmasaṃjña tathaiva sarvatra peṣitā buddhiḥ /.*

[b] Stanza I.26ab; Sanskrit and Tibetan in Yuyama, *Saṃcaya-gāthā*, 15 and 161: *yatha ātmanaṃ tatha prajānati sarva-sattvān yatha sarva-sattva tatha jānati sarva-dharmān /.* English translation in Conze, *Perfection of Wisdom in Eight Thousand Lines*, 12.

[c] Stanza 81; Hopkins, *Nāgārjuna's Precious Garland,* 105, and corresponding Tibetan text in Part 3. The Sanskrit is not extant. The bracketed material is from Ngag-wang-pal-dan's *Annotations for (Jam-yang-shay-pa's) "Great Exposition of Tenets"* (*dbu,* 67b.4-67b.8; Hopkins, *Maps of the Profound*, 888).

The meaning of the first line [that is, “because a being is an aggregation of the six constituents”] is “because a being is imputed in dependence upon an aggregation of the six constituents.”[a] The meaning of the third and fourth lines is that because there is no occurrence of [a phenomenon] devoid of parts and a whole, each of the constituents is also imputed in dependence upon an aggregation of its own many parts and, therefore, is not established as [its own] reality—that is to say, is not established by way of its own nature.

རྐང་པ་དང་པོའི་དོན་ནི་སྐྱེས་བུ་ཁམས་དྲུག་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །རྐང་པ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་དོན་ནི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་མེད་པ་མི་སྲིད་པས། ཁམས་རེ་རེ་ཡང་རང་གི་ཆ་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་ཏུ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མིན་པའོ། །

Furthermore, with regard to whatever is imputed in dependence upon an aggregation of parts, the parts or the whole are not suitable to be posited as an illustration of it [that is, as something that is it], and anything that is a different entity from those two also could not be an illustration of it either.

དེ་ཡང་ཆ་ཤས་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་ན། ཆ་ཤས་དང་ཆ་ཅན་དེ་དེའི་གཞིར་འཇོག་ཏུ་མི་རུང་ལ། དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཡང་དེའི་གཞིར་མི་སྲིད་པའོ། །

Although the mere factor of how a pot and so forth are posited by conceptuality is similar to the imputation of a rope as a snake, nevertheless whether those two—a pot, and so forth, and a rope-snake—exist or do not exist, are able or unable to perform functions, and so forth are not at all similar because they are in all ways not similar in terms of:

- whether or not the designations of those two must be made
- whether or not making those designations is invalidated [by conventional valid cognition]

and so forth.

---

[a] If the person were the composite or aggregation of the mental and physical aggregates or even if it were designated *to* the composite or aggregation of the mental and physical aggregates, that composite would be the person. Rather, the person is designated *in dependence upon* the mental and physical aggregates.

བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་ཀྱི་ཆ་དེ་ཙམ་ཞིག །ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཀྱང་། བུམ་སོགས་རྣམས་དང་ཐག་པའི་སྦྲུལ་གཉིས་ཡོད་མེད་དང་བྱ་བ་བྱེད་པར་ནུས་མི་ནུས་སོགས་ནི་གཏན་མི་འདྲ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ངེས་པར་བྱ་དགོས་མི་དགོས་དང་། ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མེད་སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

The feasibility of [an object's] respective functionality within the context of being posited by conceptuality is an uncommon mode of commentary by Buddhapālita, Shāntideva, and this master [Chandrakīrti] from among the commentators on the words and meaning [of the works] of the two—the father, the Superior [Nāgārjuna], and their spiritual son [Āryadeva]. Just this is also the final difficult point in the view of the Middle Way.

རྟོག་པས་བཞག་པ་དེ་ལ་རང་རང་གི་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་ནི། ཚིག་དང་དོན་གྱི་འགྲེལ་མཛད་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཞི་བ་ལྷ་དང་སློབ་དཔོན་འདི་གསུམ་གྱིས་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་དཀའ་ས་ཡང་འདི་ཉིད་དོ། །

This being the case, Nāgārjuna's *Precious Garland* says that even name-only does not exist ultimately and that nothing exists except for only being posited in conventional terms through the force of nominal conventions and, accordingly, [phenomena] abide as mere nominal imputations:[a]

Because the phenomena of forms are only names,[b]

---

[a] Stanzas 99-100; Hopkins, *Nāgārjuna's Precious Garland,* 108, and corresponding Tibetan text in Part 3. Sanskrit of stanza 99 in Hahn, *Nāgārjuna's Ratnāvalī*, 38 (the Sanskrit of stanza 100 is not extant): *rūpasyābhāvamātratvād ākāśaṃ nāmamātrakam / bhūtair vinā kuto rūpaṃ nāmamātrakam apy ataḥ //.*

[b] *gzugs kyi dngos po ming tsam phyir*. Chandrakīrti's citation of this in their *Prasannapadā* has a different reading, "because of being just the non-existence of form" (*rūpasyābhāvamātratvād*). This reading is not reflected in any of the Tibetan texts, either of the *Ratnāvalī* or of the *Prasannapadā* (Tibetan Cultural Printing Press, 346.6) or in their commentaries. Though both readings make sense, I am following the Tibetan because it was checked against three Sanskrit editions, reflected also in Gyal-tshab's commentary (25.5).

"Only name" means "only nominally existent," the word "only" eliminating that phenomena are established by way of their own character. In Ge-lug-pa scholastic literature it is said that "only name" does not mean "merely sounds" even though names are sounds, since otherwise the only phenomena would exist would be sounds.

> [Uncompounded] space too is only a name.
> Without the elements how could forms exist?
> Therefore, even name-only-ness does not [inherently] exist.[a]

> Feelings, discriminations, compositional factors,
> And consciousnesses are to be considered
> As like the elements and the self.
> Hence the six constituents[b] are selfless.

and:[c]

> Except for being a convention designated,
> What world exists in fact [that is, ultimately]
> Which would be "is" or "is not"?

དེ་ལྟར་བྱས་ན་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མིང་ཙམ་ཕྱིར། །ནམ་མཁའ་ཡང་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །འབྱུང་མེད་གཟུགས་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། །དེ་ཕྱིར་མིང་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་མེད། །ཚོར་དང་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་དང་། །རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། །བདག་བཞིན་དུ་ནི་བསམ་བྱ་སྟེ། །དེ་ཕྱིར་ཁམས་དྲུག་བདག་མེད་དོ། །ཞེས་དང་། ཐ་སྙད་གདགས་པ་མ་གཏོགས་པར། །གང་ཞིག་ཡོད་དམ་མེད་འགྱུར་བའི། །འཇིག་རྟེན་དོན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་དོན་དམ་པར་མིང་ཙམ་ཡང་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གནས་སོ། །

If you understand those [points] well, you will understand well:

- that all phenomena must be posited dependently,
- that because they are just dependently imputed and dependently produced, they are not established by way of their own nature and do not have a self-powered entity,

[a] Ngag-wang-pal-dan (*Annotations*, *dbu,* 67a.1) recasts this stanza as:

> Because the phenomena of forms [which have the obstructiveness of which space is the absence] are only names, space also is just a name [and does not exist inherently. If someone said that forms exist inherently, then] when the elements do not exist [inherently], how could form exist [inherently]? Therefore, even name-only-ness does not exist [inherently because that which possesses a name does not exist inherently].

[b] The constituents are earth, water, fire, wind, space, and consciousness, which are the basis in dependence upon which a person is imputed.

[c] 114bcd.

not being posited through the force of conventions which are other [than themselves], and
- that no matter what phenomenon is posited as existing, it is posited in the context of not seeking the object imputed.

དེ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྟེན་ནས་གཞག་དགོས་པ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་དང་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་རང་དབང་བའི་ངོ་བོ་མེད་པ་དང་། ཆོས་གང་ཡོད་པར་འཇོག་ནའང་བཏགས་དོན་མ་བཙལ་བར་འཇོག་པ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །

INDICATING THE APPREHENSION OF TRUE EXISTENCE THAT APPREHENDS OPPOSITE TO THIS

གཉིས་པ་[དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་བསྟན་པ་]ནི།

The apprehension of existence not posited only through the force of nominal conventions, which was described above, is the innate apprehension of true establishment, ultimate establishment, and establishment as [the object's own] reality and the innate apprehension of existing by way of [the object's] own nature, existing by way of [the object's] own character, and existing inherently. The conceived object apprehended by that [consciousness] is the hypothetical measure of true [establishment].

སྔར་བཤད་པའི་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི། བདེན་པ་དང་དོན་དམ་པར་དང་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོས་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ལ། དེས་བཟུང་བའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་བདེན་ཚད་དོ། །

The need to know the two modes of the ultimate in the qualification of the object of negation with [the term] "ultimately" is also the same here [in the Consequence School as in the Autonomy School]. However, although the Middle Way Autonomists assert that the three (true, ultimate, and real establishment) do not occur in objects of knowledge, they assert that the three (establishment by way of [the object's] own nature, establishment by way of [the object's] own character, and inherent establishment) exist in conventional terms; this is seen to be a very skillful means for leading those—who are temporarily unable to easily realize the very subtle suchness—toward [realizing] it.

དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བའི་དོན་དམ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཤེས་དགོས་པ་ནི་འདིར་ཡང་འདྲ་ལ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་བདེན་པ་སོགས་གསུམ་དུ་གྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་བཞེད་ཀྱང་། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་སོགས་གསུམ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་རེ་ཞིག་ལ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་མི་ནུས་པ་རྣམས། དེ་ལ་བཀྲི་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོར་མཐོང་ངོ་།།

In this way, just that inherent existence[a] that is an entity of phenomena not contingent upon, or not posited through the force of, another—a subjective terminological conceptual consciousness—is called the self that is the object of negation. The nonexistence of just this with a person as the substratum is said to be a selflessness of persons, and the nonexistence of it with a phenomenon such as an eye or ear [as the substratum] is said to be a selflessness of phenomena; thereby, it is implicitly understood that the apprehensions of this inherent existence as existing in persons and in phenomena are the apprehensions of the two selves [of persons and of other phenomena].

དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡུལ་ཅན་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྟོག་པ་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་སྟེ། དེའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ལ་དགག་བྱའི་བདག་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་ཁྱད་གཞི་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། མིག་སྣ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་གསུངས་པས། རང་བཞིན་དེ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་བདག་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་པར་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོགས་ཏེ།

It is as Chandrakīrti's *Commentary on (Āryadeva's) "Four Hundred"* says:[b]

> Concerning that, "self" is inherent existence, an entity of things that does not rely on [being posited by] others [that is, conceptuality]. The nonexistence of that [inherent

[a] *rang bzhin*, *svabhāva*.

[b] P5266, vol. 98, 103.4.4, chapter 12. This is quoted in Tsong-kha-pa's *Ocean of Reasoning, Explanation of (Nāgārjuna's) "Treatise on the Middle,"* P6153, vol. 156, 66.1.4. Brackets are from *Four Interwoven Annotations,* vol. 2, 439.6. Cited in *Great Treatise,* vol. 3, 213. For the Sanskrit see Khangkar and Yorihito, 181 note 39.

existence] is selflessness. Through the divisions of [its substrata,] phenomena and persons, it is understood as twofold, "selflessness of phenomena and selflessness of persons."

Also, just this [Chandrakīrti's *Supplement to (Nāgārjuna's) "Treatise on the Middle"*] speaks of the two selflessnesses as divided not by way of the object negated but by way of the subjects that are the substrata [of selflessness—persons and other phenomena], [a] "Through a division of persons and [other] phenomena, it is said to be of two aspects."

བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །དེ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང་། ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། ཞེས་བདག་མེད་གཉིས་དགག་བྱའི་སྒོ་ནས་མ་ཕྱེ་བར་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱིས་འབྱེད་པར་བཤད་དོ། །

With respect to the innate view of the transitory collection that is a consciousness apprehending [an inherently existent] self, in the root text [Chandrakīrti's *Supplement to (Nāgārjuna's) "Treatise on the Middle"*] [b] it is refuted that the object of observation is the [mental and physical] aggregates, and in the commentary[c] [Chandrakīrti] says that the dependently imputed self is the object of observation.[d] Therefore, the mere "I" or mere

---

[a] Stanza VI.179b; Toh. 3861, *dbu ma,* vol. *'a,* 213a.6; La Vallée Poussin, *Madhyamakāvatāra,* 301.20.

[b] See stanzas VI.124cd-128; Toh. 3861, *dbu ma,* vol. *'a,* 210b.1-210b.3; La Vallée Poussin, *Madhyamakāvatāra,* 242.17ff; La Vallée Poussin, "*Introduction au traité du milieu,*" *Muséon* 12 (1911): 289.

[c] P5263, vol. 98, 141.1.2; Toh. 3862, *dbu ma,* vol. *'a,* 292b.3-292b.4; La Vallée Poussin, *Madhyamakāvatāra,* 234.13; La Vallée Poussin, "*Introduction au traité du milieu,*" *Muséon* 12 (1911): 283.

[d] Commenting on stanza VI.120, Chandrakīrti says:

> The object of observation of [a consciousness viewing the transitory collection as an inherently existent self] is the [nominally existent] self. For, that which apprehends an [inherently existent] "I" has as its object [an inherently existent] self.

Bracketed material is from Tsong-kha-pa's *Illumination,* P6143, vol. 154, 82.2.8.

person, which is the object of observation generating the mere thought “I,” is to be taken as the object of observation.

བདག་འཛིན་གྱི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ནི་རྩ་བར་ཕུང་པོ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བཀག་ཅིང་། འགྲེལ་པར་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་དམིགས་པར་གསུངས་པས། ངའོ་སྙམ་པ་ཙམ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་དམིགས་པའི་ང་ཙམ་དང་། གང་ཟག་ཙམ་ཞིག་ལ་དམིགས་པར་བྱའོ། །

With respect to the subjective aspect [of a consciousness misapprehending the inherent existence of “I”], Chandrakīrti’s *Autocommentary on the “Supplement to (Nāgārjuna’s) ‘Treatise on the Middle’”* says:[a]

> Having imputed that a self—which is [actually] nonexistent—exists, a [consciousness] apprehending “I” manifestly adheres to just this as true.

Hence, it apprehends the “I” to be truly established.

རྣམ་པ་ནི་རང་འགྲེལ་ལས། ངར་འཛིན་པས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་ཉེ་བར་བརྟགས་ནས། འདི་ཉིད་དུ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་པས་ང་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའོ། །

Moreover, Chandrakīrti’s *Autocommentary* says:[b]

> With respect to this, the view of the transitory collection is an afflicted intelligence engaged in such thoughts of [inherently existent] “I” and “mine.”

Accordingly, the object of observation of an innate view of the transitory collection must naturally generate an awareness thinking “I”; therefore, the innate apprehension of persons—who are of a different continuum [from your own continuum]—as established by way of their own character is an innate apprehension of a self of persons but not an innate view of the transitory collection [as an inherently existent “I”].

---

[a] Commenting on stanza I.3; Toh. 3862, *dbu ma,* vol. *’a,* 223a.4; La Vallée Poussin, *Madhyamakāvatāra,* 9.12-9.13; La Vallée Poussin, “*Introduction au traité du milieu,*” *Muséon* 8 (1907): 258.

[b] Commenting on stanza VI.120; Toh. 3862, *dbu ma,* vol. *’a,* 292a.7-292b.1; La Vallée Poussin, *Madhyamakāvatāra,* 234.1-234.2; La Vallée Poussin, “*Introduction au traité du milieu,*” *Muséon* 12 (1911): 282.

གཞན་ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ནི་ང་དང་ངའི་སྙམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་དང་གིས་སྐྱེ་བ་དགོས་པས། རྒྱུད་གཞན་གྱི་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ཀྱང་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་མིན་ནོ། །

[In the citation, just above, from Chandrakīrti] “engaged in such thoughts of ‘I’ and ‘mine’” does not indicate that mere “I” and mere “mine” are the objects of the subjective aspect of the mode of apprehension;[a] rather, it indicates that [a view of the transitory collection] has the aspect of apprehending those two to be established by way of their own character.

The object of observation of an innate view of the transitory collection apprehending [inherently existent] “mine” is just the “mine”; it should not be held that one’s own eyes, and so forth, are the objects of observation. The subjective aspect is, upon observing that object of observation, to conceive the “mine” to be established by way of its own character.

ང་དང་ངའི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་ཞུགས་ཞེས་པས་ནི་ང་ཙམ་དང་ང་ཡི་བ་ཙམ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཡུལ་དུ་སྟོན་པ་མིན་གྱི། དེ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྟོན་པའོ། །བདག་གིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི། ང་ཡི་བ་ཉིད་ཡིན་གྱི། རང་གི་མིག་སོགས་དམིགས་པར་མི་བཟུང་ངོ་། །རྣམ་པ་ནི་དམིགས་པ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ང་ཡི་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའོ། །

Objection: In Chandrakīrti’s *Autocommentary* on “This is mine,”[b] he says, “Thinking, ‘This is mine,’ one adheres to all aspects of things other than the object of the apprehension of an

[a] *’dzin stangs kyi rnam pa’i yul.*

[b] This is the last line of stanza I.3:

> Homage to that compassion for transmigrating beings
> Powerless like a bucket traveling in a well
> Through initially adhering to a self, “I,”
> And then generating attachment for things, “This is mine.”

See Hopkins, *Compassion in Tibetan Buddhism*, 116. Toh. 3861, *dbu ma,* vol. *’a,* 201b.3-201b.4; La Vallée Poussin, *Madhyamakāvatāra,* 9.7-9.10; La Vallée Poussin, “*Introduction au traité du milieu,*” *Muséon* 8 (1907): 258.

[inherently existent] 'I'." [Given your explanation above that the object of observation of a false view of the transitory collection as inherently existent "mine" is not eyes, and so forth, but the "mine" itself,] how do you take [Chandrakīrti's] explanation that upon observing a base such as eyes and so forth, adherence to it thinking, "This is mine," is an apprehension of [inherently existent] "mine"?

Answer: This refers to adherence to the "mine" as truly established **upon perceiving eyes and so forth as "mine"**; it does not indicate that illustrations of "mine"—eyes and so forth—are the objects of observation. For, if that were not the case, the two—the view of the transitory collection and the apprehension of a self of phenomena—would not be mutually exclusive [whereas they are].[a]

འོ་ན་བདག་གི་འདི་ཞེས་ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ནི་བདག་གིའོ་སྙམ་དུ་ངར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མིག་ལ་སོགས་པའི་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་འདི་ནི་བདག་གི་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་བདག་གིར་འཛིན་པར་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ནི་མིག་སོགས་རྣམས་བདག་གི་བར་མཐོང་ནས་བདག་གི་བ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། བདག་གི་བའི་མཚན་བཞི་མིག་སོགས་དམིགས་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་འཇིག་ལྟ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཉིས་མི་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

The objects of observation of an innate apprehension of a self of phenomena are the form aggregate, and so on, and eyes, ears, and so on, in your own and others' continuums, as well as the environment that is not included in the [personal] continuum. Its subjective aspect is as explained before [to apprehend these to be established by way of their own character].

ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི། རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་སོགས་དང་། མིག་རྣ་སོགས་དང་། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་སྣོད་ལ་སོགས་པའོ། །རྣམ་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

In this way, the apprehension of the two selves [of persons and other phenomena] is the ignorance binding one in cyclic existence.

[a] For extended discussion of what "mine" in this context means, see Hopkins, *Maps of the Profound,* 865-875.

Nāgārjuna's *Seventy Stanzas on Emptiness* says:[a]

> That [consciousness] which conceptualizes things produced
> From causes and conditions to be real [that is, to be established by way of their own nature]
> Was said by the Teacher to be ignorance.
> From it the twelve links arise.

This says that the apprehension that a thing, which is a phenomenon [other than a person], is established as [its own] reality is the ignorance that is the root of cyclic existence. Since the ignorance that is the apprehension of a self of persons arises from the apprehension of a self of phenomena, the twelve [links of dependent-arising] are described as arising from it.

དེ་ལྟར་བདག་གཉིས་སུ་འཛིན་པ་དེ་ནི་འཁོར་བར་འཆིང་བའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་དངོས་རྣམས། །ཡང་དག་པར་ནི་རྟོག་པ་གང་། །དེ་ནི་སྟོན་པས་མ་རིག་གསུངས། །དེ་ལས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་། །ཞེས་ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བའི་མ་རིག་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དེ་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་འབྱུང་བས། དེ་ལས་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་བར་བཤད་དོ། །

In order to overcome this ignorance, you must see that [phenomena] are empty of how they are apprehended by it, and you must see that self [that is, inherent existence] apprehended in this way does not exist. Nāgārjuna's *Seventy Stanzas on Emptiness* says:[b]

> If through seeing reality one knows well
> That things are empty [of inherent existence], the ignorance [mistaking inherent existence] does not arise.
> That is the cessation of ignorance,

[a] *stong pa nyid bdun cu pa'i tshig le'ur byas pa, śunyatāsaptatikārikā*, stanzas 64-65; Toh. 3827, *dbu ma,* vol. *tsa,* 26b.3-26b.4; Tibetan text edited by Lindtner, *Master of Wisdom,* 114; Tibetan text, English translation, and contemporary commentary in Komito, *Seventy Stanzas,* 175-176. Brackets are from *Four Interwoven Annotations,* vol. 2, 426.5. Cited in *Great Treatise,* vol. 3, 209.

[b] Stanza 65; Toh. 3827, *dbu ma,* vol. *tsa,* 26b.3-26b.4; Lindtner, *Master of Wisdom,* 114; Komito, *Seventy Stanzas,* 176. Brackets are from *Four Interwoven Annotations,* vol. 2, 426.5. Cited in *Great Treatise,* vol. 3, 209.

Whereby the twelve links [of the dependent-arising of
cyclic existence] cease.

and Nāgārjuna's *Praise of the Element of Attributes* also says:[a]

As long as "self" and "mine" are apprehended,
So long is there [false] imputation of the external.
When the two types of selflessness are seen,
The seed of cyclic existence ceases.

and:

The doctrine supremely purifying the mind
Is the absence of nature [that is, inherent existence].

and Āryadeva's *Four Hundred* moreover says:[b]

When selflessness [the absence of inherent establishment]
is seen in objects,
[The ignorance that is] the seed of cyclic existence is
ended.

and:[c]

Therefore, all afflictive emotions are overcome
Through overcoming bewilderment.

When dependent-arising is seen,
Bewilderment does not arise.
Therefore, with all endeavor here [in this text]
I will set forth just discourse on this.[d]

---

[a] *chos dbyings bstod pa, dharmadhātustotra;* Toh. 1118, *bstod tshogs,* vol. *ka,* 66a.3-66a.4 and 64b.5.

[b] XIV.25cd; Toh. 3846, *dbu ma,* vol. *tsha,* 16a.5; Lang, *Āryadeva's Catuḥśataka,* 134; Sonam Rinchen and Ruth Sonam, *Yogic Deeds of Bodhisattvas,* 275. The Sanskrit is not extant. Brackets are from *Four Interwoven Annotations,* vol. 2, 755.2. Cited in *Great Treatise,* vol. 3, 335.

[c] Stanzas VI.10c-11; Toh. 3846, *dbu ma,* vol. *tsha,* 7b.2-7b.3; Lang, *Āryadeva's Catuḥśataka,* 66; Sonam Rinchen and Ruth Sonam, *Yogic Deeds of Bodhisattvas,* 156-157. The Sanskrit is not extant.

[d] The translation of the last two lines is confirmed by Chandrakīrti's commentary, Toh. 3865, vol. *ya,* 113b.2; Ren-da-wa Shön-nu-lo-drö's (*red mda' ba gzhon nu blo gros,* 1349-1412) commentary, 172.12-13; and Gyal-tshab Dar-ma-rin-chen's (*rgyal tshab dar ma rin chen,* 1364-1432) commentary, chap. 6, 8.2-8.4.

མ་རིག་པ་དེ་ཕྱོག་པ་ལ་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བས་སྟོང་པ་དང་། ཇི་ལྟར་བཟུང་བའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་དགོས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། ཡང་དག་མཐོང་ཕྱིར་དངོས་སྟོང་བར། །ལེགས་ཤེས་མ་རིག་མི་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་མ་རིག་འགག་པ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འགག །ཅེས་དང་། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། བདག་དང་བདག་གི་ཞེས་འཛིན་པས། །ཇི་སྲིད་ཕྱི་རོལ་རྣམ་བརྟགས་པ། །བདག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་མཐོང་ན། །སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། མཆོག་ཏུ་སེམས་ནི་སྦྱོང་བྱེད་པའི། །ཆོས་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ན་ནི། །སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །གཏི་མུག་བཅོམ་པས་བཅོམ་པར་འགྱུར། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ནི། །མཐོང་ན་གཏི་མུག་འབྱུང་མི་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་འབད་པ་ཀུན་གྱིས་འདིར། །གཏམ་དེ་ཁོ་ན་བསྙད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

Since the bewilderment mentioned [in that stanza] is on the occasion of identifying the bewilderment that is one of the three poisons [desire, hatred, and bewilderment], it is **afflictive** ignorance. Also, [Āryadeva] states that in order to overcome this ignorance, one must realize the meaning of profound dependent arising in which emptiness dawns as the meaning of dependent arising.

དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་གཏི་མུག་ནི་དུག་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་གྱི་གཏི་མུག་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཞིང་། མ་རིག་པ་དེ་ཕྱོག་པ་ལ་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ཤར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མའི་དོན་རྟོགས་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །

Furthermore, the commentator[a] [Chandrakīrti] says[b] [when commenting on the line in their *Supplement to (Nāgārjuna's) "Treatise on the Middle"*], "Yogis [seeking release] refute self [that is to say, inherent establishment],"[c] that selflessness must be realized in the manner of eradicating the object of the apprehension of self [that is, inherent existence]. Therefore,

[a] *'grel pa mdzad pas.*

[b] Commenting on VI.120; Toh. 3862, *dbu ma,* vol. *'a,* 292b.4; La Vallée Poussin, *Madhyamakāvatāra,* 234.14; La Vallée Poussin, "*Introduction au traité du milieu,*" *Muséon* 12 (1911): 283.

[c] VI.120d.

although you merely withdraw the mind here from going there to its objects without eradicating the object of the apprehension of self, through this it cannot be posited that you are engaged in selflessness. The reason is this:

- When the mind operates on an object, there are three [modes of apprehension]:
    1. apprehending that the object of observation is truly established
    2. apprehending that it is not truly established
    3. apprehending it without qualifying it as either of these two.
- Therefore, although [the object] is not apprehended to be without true establishment, it is not necessarily apprehended to be truly established.
- Similarly, although [by merely withdrawing the mind] you are not engaged in [apprehending] the two selves, you are not necessarily engaged in the two selflessnesses because there are limitless [ways of] dwelling in a third category of awareness.

འཁྲིལ་པ་མཛད་པས་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད། །ཅེས་བདག་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་མེད་རྟོགས་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བར་དེར་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཕར་འགྲོ་བ་ཚུར་བསྡུས་པ་ཙམ་བྱས་ཀྱང་། དེས་ནི་བདག་མེད་ལ་ཞུགས་པར་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཡིད་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་དམིགས་པ་དེ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཅིག་དང་། བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་ཅིག་དང་། དེ་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་འཛིན་པ་ཅིག་དང་གསུམ་ཡོད་པས། བདེན་མེད་དུ་མ་བཟུང་ཡང་བདེན་པར་འཛིན་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ། བདག་གཉིས་ལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཞུགས་མི་དགོས་ཏེ། བློ་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

Having identified the two apprehensions of self in your own continuum, you need to settle that the bases with respect to which you make the mistake [of apprehending the two selves] do not exist as they are apprehended. Otherwise, refutation and proof that are directed outward are like searching for a robber on the plain after he has gone to the woods and hence are not to the point.

བདག་ཏུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟེང་དུ་ངོས་བཟུང་ནས། རང་གང་ལ་འཁྲུལ་བའི་གཞི་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་དུ་མེད་པར་གཏན་ལ་འབབ་དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟ་མིན་པར་ཁ་ཕྱིར་ལྟའི་དགག་སྒྲུབ་ནི། ཀུན་མ་ནགས་ལ་སོང་བའི་རྗེས་སྤྱང་ལ་ཆད་གཙོད་པ་དང་འདྲ་བས་གནད་དུ་མི་འགྲོའོ། །

When, in that way, you have identified well the apprehension of true existence, you will understand that there are many apprehensions that are not the two apprehensions of self. Consequently, all wrong ideas of asserting that reasonings analyzing suchness refute all objects apprehended by conceptuality will be overcome.

Although there are many [points] stemming from these [topics] that should be explained, I will not elaborate on them here as some have already been explained at length elsewhere [in my *Great Exposition of the Stages of the Path to Enlightenment, The Essence of Eloquence,* and *Explanation of (Nāgārjuna's) "Treatise on the Middle"*] and some will be discussed below.

དེ་ལྟར་བདེན་འཛིན་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་ན། བདག་འཛིན་གཉིས་མིན་པའི་རྟོག་པ་དུ་མ་ཅིག་ཡོད་པ་ཤེས་པར་འགྱུར་བས། རྟོག་པས་གང་བཟུང་གི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་འགོག་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ཐམས་ཅད་ལྡོག་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་ལས་བརྩམས་པའི་བཤད་དགོས་པ་མང་དུ་ཡོད་ནའང་། འགའ་ཞིག་ནི་གཞན་མང་པོར་བཤད་ཟིན་ལ། འགའ་ཞིག་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བས་]འདིར་མ་སྤྲོས་སོ། །ཞེས་བྱུང་།

The meaning of this [passage from Tsong-kha-pa's *Explanation [of (Chandrakīrti's) "Supplement to (Nāgārjuna's) 'Treatise on the Middle'": Illumination of the Thought*] is explicable well because it is explicable well from the four approaches of:

1. demonstrating that all phenomena are only imputed by conceptuality to over there,
2. explaining that the opposite of this [that is, existing as only imputation to over there by conceptuality and as simply-name] is the measure of true establishment,
3. explaining that all performance of functions is suitable as only imputed by names and terminology to over there, and
4. identifying the scholars who commented in that way.

འདིའི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་ཙམ་[a]དུ་བསྟན་པ་དང་། [མིང་རྐྱང་རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་]དེའི་བཟློག་ཟླ་བདེན་པར་གྲུབ་ཚད་དུ་བཤད་པ་དང་། མིང་བརྡས་ཕར་བཏགས་ཙམ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རུང་བར་བཤད་པ་དང་། དེ་ལྟར་འགྲེལ་པའི་མཁས་པ་ངོས་བཟུང་བ་བཞིའི་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

A Demonstrating that all phenomena are only imputed by conceptuality to over there*

དང་པོ་[ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་]

[Demonstrating that all phenomena are only imputed by conceptuality to over there] exists because with respect to all phenomena ranging from forms to exalted-knowers-of-all-aspects they exist as simply-name, only imputed over there but not even a particle exists from the side of the basis of imputation.

[ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་]ཡོད་དེ། གཟུགས་ནས་[b]རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མིང་རྐྱང་ཕར་བཏགས་ཙམ་ཡོད་ཀྱི་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

It follows [that with respect to all phenomena ranging from forms to exalted-knowers-of-all-aspects they exist as simply-name, only imputed over there but not even a particle exists from the side of the basis of imputation] because, except that "person" and "I" are simply-name and

[a] Correcting *chos thams cad rtog pas btags tsam* in 2015 Go-mang Lhasa (145b.2) to *chos thams cad rtog pas **phar** btags tsam* in accordance with 2011 TBRC *bla brang* (198b.3).

[b] 2011 TBRC *bla brang* (198b.5) reads *nas;* 2015 Go-mang Lhasa (145b.3) reads *sogs.*

only-imputed over there to[a] the aggregates and constituents that are their basis of imputation, the mere collection of the bases of imputation, the continuum [of the bases of imputation], or any of those individually are not the "person" nor "I."

[གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མིང་རྐྱང་པར་བཏགས་ཙམ་ཡོད་ཀྱི་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་]དེར་ཐལ། རང་གི་གདགས་གཞིའི་ཕུང་ཁམས་ལ་གང་ཟག་དང་ང་ཞེས་མིང་རྐྱང་པར་བཏགས་ཙམ་མ་གཏོགས་གདགས་གཞིའི་ཚོགས་ཙམ་དང་རྒྱུན་དང་རེ་རེ་བ་དེ་དག་གི་ཆ་གང་ཡང་གང་ཟག་དང་ང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

It follows that [except that "person" and "I" are simply-name and only-imputed over there to[b] the aggregates and constituents that are their basis of designation, the mere collection of the bases of imputation, the continuum [of the bases of imputation], or any of those individually are not the "person" nor "I"] because it is like, for example, when having mistaken a rope on which darkness like a cave has descended and whose mode of coiling and colors and so forth are similar to a snake, [a person] thinks that this is a snake, except for being imputed upon this [rope whose mode of coiling and colors and so forth are similar to a snake] over there by the name and terminology of "snake," a snake does not exist in any factors of the rope.

[རང་གི་གདགས་གཞིའི་ཕུང་ཁམས་ལ་གང་ཟག་དང་ང་ཞེས་མིང་རྐྱང་པར་བཏགས་ཙམ་མ་གཏོགས་གདགས་གཞིའི་ཚོགས་ཙམ་དང་རྒྱུན་དང་རེ་རེ་བ་དེ་དག་གི་ཆ་གང་ཡང་གང་ཟག་དང་མ་ཡིན་པ་]དེར་ཐལ། དཔེར་ན་བྲག་ཕུག་ལྟ་བུའི་མུན་པ་[L199a]བབས་པའི་ཐག་ཁྲ་འཁྱིལ་ལུགས་ཁ་དོག་སོགས་སྦྲུལ་འདྲ་བ་ལ་འཁྲུལ་ནས་འདི་སྦྲུལ་ལོ་སྙམ་པའི་ཚེ་[ཐག་ཁྲ་འཁྱིལ་ལུགས་ཁ་དོག་སོགས་སྦྲུལ་འདྲ་བ་]དེ་ལ་སྦྲུལ་གྱི་[c]མིང་བརྗོད་པར་

---

[a] That is, "in dependence upon."

[b] That is, "in dependence upon."

[c] Correcting *sbrul* ***gyis*** in 2015 Go-mang Lhasa (145b.5) to *sbrul* ***gyi*** in accordance with

བཏགས་ཙམ་མ་གཏོགས་ཐག་པའི་ཆ་གང་ཡང་སྦྲུལ་དུ་མེད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

For, Nāgārjuna’s *Precious Garland* says:[a]

> Because the phenomena of forms
> Are only names, space too is only a name.
> Without the elements how could forms exist?
> Therefore even name only does not exist.

རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས།[b] གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མིང་ཙམ་ཕྱིར། །
ནམ་མཁའ་ཡང་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །འབྱུང་མེད་གཟུགས་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། །
དེ་ཕྱིར་མིང་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་མེད། །ཅེས་དང་།

and Āryadeva’s *Four Hundred* says:[c]

> Since desire and so forth
> Do not exist without conceptuality,
> [Who with intelligence would hold
> That these are real objects and are (also) conceptual?]

བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། རྟོག་པ་མེད་པར་འདོད་ཆགས་ལ། །སོགས་ལ་ཡོད་ཉིད་ཡོད་མིན་ན། ། [ཡང་དག་དོན་དང་རྟོག་པ་ཞེས། །བློ་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་འཛིན། །] ཞེས་སོགས་དང་།

2011 TBRC *bla brang* (199a.1).

[a] Jeffrey Hopkins, *Nāgārjuna’s Precious Garland: Buddhist Advice for Living and Liberation* (Ithaca, NY: Snow Lion Publications, 2007), 108; Nāgārjuna, *rgyal po la gtam bya ba rin po che’i phreng ba* (*rājaparikathāratnamālī*), in *bstan ’gyur* (*sde dge*), TBRC W23703.172 (Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985), 100b.3.

[b] Correcting ***bar*** in 2011 TBRC *bla brang* (199a.2) to ***ba las*** in accordance with 2015 Go-mang Lhasa (145b.6).

[c] Hopkins, *Tsongkhapa’s Final Exposition of Wisdom,* 39; Āryadeva, *bstan bcos bzhi brgya pa zhes bya ba’i tshig le’ur byas pa* (*catuḥśatakaśāstrakārikā*), in *bstan ’gyur* (*sde dge*), in TBRC W23703.97 (Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985), 9a.6. I have added the last two lines of the stanza for context.

and Chandrakīrti's *Commentary on (Āryadeva's) "Four Hundred Stanzas on the Yogic Deeds of Bodhisattvas"* says:[a]

> Those which exist only when the conceptuality [apprehending them] exists and do not exist when conceptuality does not are without question definite as not established by way of their own nature, like a snake imputed to a coiled rope.

དེའི་འགྲེལ་པར། རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་རྟོག་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི་གོར་མ་ཆག་པར་ཐག་པ་བསྒྲོགས་པ་ལ་བརྟགས་པའི་སྦྲུལ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་ངེས་སོ། །ཞེས་དང་།

and the *Meeting of Father and Son Sūtra* says:[b]

> O Great King, a person, a being, has the six constituents, the six bases of contact, and the eighteen activities of mind. Based on what is it said that the person has the six constituents? Great King, the six constituents are these: the constituent of earth, the constituent of water, the constituent of fire, the constituent of wind, the constituent of space, and the constituent of consciousness. Great King, these are the six constituents. My saying that a person has the six constituents is based on this. Based on what is it said that a person has the six bases of contact? Great King, the six bases of contact are these: the base of contact which is the eye for seeing forms, the base of contact which is the ear for hearing sounds, the base of contact which is the nose for smelling odors, the base of contact which is the tongue for sensing tastes, the base of contact which is the body for feeling the tangible, and the base of contact which is the mind for knowing phenomena. Great King, these are the six bases of contact. My saying that the

---

[a] Ibid., 40; Candrakīrti, *byang chub sems dpa'i rnal 'byor spyod pa bzhi brgya pa'i rgya cher 'grel pa* (*bodhisattvayogācāracatuḥśatakaṭīkā*), in *bstan 'gyur* (*sde dge*), TBRC W23703.97 (Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985), 133a.6-133a.7.

[b] Jeffrey Hopkins, *Meditation on Emptiness* (Boston, MA: Wisdom Publications, 1996), 627-631; *'phags pa yab dang sras mjal ba zhes bya ba theg pa chen pa'i mdo* (*pitāputrasamāgamanāmamahāyānasūtra*), in *bka' 'gyur* (*sde dge*), TBRC W22084.42 (Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1976-1979), 128a.1-129b.4.

person has the six bases of contact is based on this.

Great King, based on what is it said that persons have the eighteen activities of mind? Great King, the eighteen activities of mind are these. When humans see a form with their eyes, they experience the form as pleasurable, painful, or neutral. When they hear a sound with their ears, they experience the sound as pleasurable, painful, or neutral. When they smell an odor with their nose, they experience the odor as pleasurable, painful, or neutral. When they sense a taste with their tongue, they experience the taste as pleasurable, painful, or neutral. When they feel the tangible with their body, they experience the tangible as pleasurable, painful, or neutral. When they realize a phenomenon with their mind, they experience it as pleasurable, painful, or neutral. Great King, these six experiences of pleasure, these six experiences of displeasure, and these six experiences of neutrality are in brief the eighteen activities of mind. Great King, these eighteen are activities of mind. Great King, my saying that these activities are the eighteen activities of mind is based on this.

Great King, the constituent of earth is of two types: internal and external. Great King, what is the internal constituent? It is, inside the body, any of the hard and solid aspects, the close, conjoined with consciousness. Also, what are they? The internal earth constituent is to be known as hair, mustache, nails, teeth, impurities, excrement, skin, flesh, veins, sinews, bones, marrow, heart, liver, lungs, kidneys, spleen, diaphragm, large intestine, small intestine, bladder, urinary canal, anal canal, anus, brain, veins of the brain—also, any type of hardness, solidity, and the close, conjoined with consciousness inside the body.

Great King, what is the external earth constituent? Any type of hardness, solidity, the non-close, not conjoined with consciousness is to be known as the external earth constituent. Great King, when the internal earth constituent arises, it does not come from anywhere. When it ceases, it does not go anywhere.

Great King, a woman thinks of the internal, ‘I am a woman.’ Having imputed, ‘I am a woman,’ internally, she thinks of the external with respect to a man, ‘A man.’ Having imputed ‘man’ to the man externally, she becomes desirous and wishes to join with the external man.

The man also thinks of the internal, ‘I am a man.’ Having imputed, ‘I am a man,’ internally, he thinks of the external with respect to a woman, ‘A woman.’ Having imputed ‘woman’ to the

woman externally, he becomes desirous and wishes to join with the external woman. Through desiring to join, they join together. Through the cause of joining there is the state of the fluid embryo.

Great King, both the imputed and the imputer do not [inherently] exist. There is no woman in the woman [that is, in the basis of the imputation "woman"]. There is no man in the man [that is, in the basis of the imputation "man"]. Though they are thus nonexistent, wrong thought is generated, but even this thought does not exist inherently.

Even the joining and the fluid embryo do not exist inherently as is imagined. How can that which does not exist inherently become hard?

Great King, having understood thought thus, you should understand hardness. It is to be understood that whenever hardness is produced, it does not come from anywhere. Great King, this body has a time in the end of going to the cemetery. When its hardness disintegrates and ceases, it does not go east, south, west, north, up, down, or to the intermediate directions. Great King, view thus the internal earth constituent.

Great King, there are occasions when the world abides in the sky as a heavenly mansion of Brahmā, consisting of the seven types of precious substances. O King, when its hardness arises, it does not come from anywhere. Though it abides as the massive [mountains], hard and firm, established through the cause of the diamonds of the Chakravāḍa and Mahāchakravāḍa mountains, when its hardness arises, it does not come from anywhere. Though it abides as Meru—the King of Mountains—Yugaṃdhara, Nimiṃdhara, Īṣhādhara, Vajradhara, Khadiraka, Vinataka, Ashvakarṇa, Sudarshana, Mahāsudarshana, Bare [Mountains], Gandhamādana, or the Kīṭādri which are other than those, or though it abide as the billion world systems including everything, or though it abide as an earth eighty thousand yojanas in height and sixty thousand yojanas in width, O King, when its hardness arises, it does not come from anywhere.

Great King, when this world is destroyed, there is a time when this great earth is burnt by fire, or destroyed by water, or wrecked by wind. When it is burned by fire, there will be no smoke, and there will be no remains of ashes. For instance, when the flame of a butter or oil lamp burns space, there is no smoke and no remains of ashes. Just so, when this world system of one billion worlds is burned by fire, there will be no smoke, and there will be no

remains of ashes.

Also, when it is destroyed by water, there is no remainder. For instance, when salt dissolves in water, there is no remainder. Just so, when this world system of one billion worlds is destroyed by water, there will be no remains.

When it is wrecked by wind, there will be no remainder. For instance, when a scattering wind drives about, no little birds are seen remaining. Just so, when this world system of one billion worlds is wrecked by wind, there will not be even a little remainder.

Great King, the arising of the earth constituent is thus empty. The destruction and arising of the earth constituent are also empty of inherent existence. Great King, the earth constituent, except for only being an imputation, should not be viewed as an earth constituent. Those conventions are not the woman and are not the man. Thus, O King, with wisdom realize these as they are in reality.

and also all the rest of the constituents are explained like [the earth constituent].

ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་[G146a]པོ་སྐྱེས་བུ་གང་ཟག་ནི་ཁམས་དྲུག་པ། རེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་པ་ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་བཅོ་བརྒྱད་པའོ། ཞེས་པ་ནས། [ཞེས་གང་སྨྲས་པ་དེ་ཅི་ལས་བརྟེན་ཏེ་སྨྲས་ཤེ་ན། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་བཅོ་བརྒྱད་ནི་འདི་དག་སྟེ། བཅོ་བརྒྱད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མིས་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་ན་ཡིད་བདེ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། བཏང་སྙོམས་སུ་འགྱུར་བར་གཟུགས་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་དོ། ། རྣ་བས་སྒྲ་ཐོས་ན་ཡིད་བདེ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། བཏང་སྙོམས་སུ་འགྱུར་བར་སྒྲ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་དོ། ། སྣས་དྲི་ཚོར་ན་ཡིད་བདེ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། བཏང་སྙོམས་སུ་འགྱུར་བར་དྲི་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་དོ། ། ལྕེས་རོ་མྱོང་ན་ཡིད་བདེ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། བཏང་སྙོམས་སུ་འགྱུར་བར་རོ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་དོ། ། ལུས་ཀྱིས་རེག་བྱ་ལ་རེག་ན་ཡིད་བདེ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། བཏང་སྙོམས་སུ་འགྱུར་བར་རེག་བྱ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་དོ། ། ཡིད་ཀྱིས་ཆོས་རིག་ན་ཡིད་བདེ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། བཏང་སྙོམས་སུ་འགྱུར་བར་ཆོས་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་དོ། ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་གང་དག་ཡིད་བདེ་བར་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དྲུག་དང་། གང་དག་ཡིད་མི་བདེ་བར་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དྲུག་དང་། གང་

དག་བཏང་སྙོམས་སུ་འགྱུར་བར་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དྲུག་པོ་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ན་
ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་རོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་
ནི་ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་བུ་འདི་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་
བཅོ་བརྒྱད་པའོ་ཞེས་གང་ངས་སྨྲས་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྨྲས་སོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་
དེ་ལ་སའི་ཁམས་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་ནང་གི་ཡང་ཡོད། །ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡང་ཡོད་དོ། །
རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ནང་གི་སའི་ཁམས་གང་ཞེ་ན། གང་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ། ལུས་འདི་ལ་ནང་
གི་ཁོང་ན་སྲ་བ་དང་། མཁྲང་བའི་རྣམ་པ་དང་། ཉེ་བར་གྱུར་པ་དང་ཟིན་པའོ། །དེ་
ཡང་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་སྐྲ་དང་། སྤུ་དང་། སེན་མོ་དང་། སོ་དང་། རྡུལ་དང་། དྲི་མ་
དང་། པགས་པ་དང་། ཤ་དང་། རུ་དང་། ཆུ་རྒྱུས་དང་། རུས་པ་དང་། ཀང་དང་། སྙིང་
དང་། མཆིན་པ་དང་། གློ་བ་དང་། མཁལ་མ་དང་། སུལ་མངས་དང་། མཆིན་དྲི་དང་།
རྒྱུ་མ་དང་། གཉེ་མ་དང་། ལྷང་པ་དང་། མཆེར་པ་དང་། ཕྱིས་དང་། གཞང་དང་། ཀླད་
པ་དང་། ཀླད་རྒྱས་དང་། གཞན་གང་ཡང་ལུས་འདི་ལ་ནང་གི་ཁོང་ནས་སྲ་བ་དང་།
མཁྲང་བའི་རྣམ་པ་དང་། ལུས་སུ་གཏོགས་པར་གྱུར་པ་དང་། ཟིན་པ་འདི་ནི་ནང་གི་
སའི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་སའི་ཁམས་གང་ཞེ་ན། གང་ཅི་ཡང་
རུང་སྟེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྲ་བ་དང་། མཁྲང་བའི་རྣམ་པ་དང་། ལུས་སུ་མ་གཏོགས་པ་དང་།
མ་ཟིན་པ་འདི་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་སའི་ཁམས་ཤེས་བྱའོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ནང་གི་སའི་
ཁམས་འབྱུང་བའི་ཚེ་གང་ནས་ཀྱང་མི་འོང་། འགག་པའི་ཚེ་ཡང་གང་དུ་ཡང་སོགས་
བར་མི་འགྲོའོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བུད་མེད་ནང་དུ་བདག་ནི་བུད་མེད་དོ་ཞེས་རྟོག་ཅིང་
དེ་ནང་དུ་བུད་མེད་ཅེས་བརྟགས་ནས། ཕྱི་རོལ་དུ་སྐྱེས་པ་ལ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་རྟོག་གོ །དེ་
ཕྱི་རོལ་དུ་སྐྱེས་པ་ལ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བརྟགས་ནས་ཆགས་པར་གྱུར་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐྱེས་པ་
དང་ཕྲད་པར་འདོད་དོ། །སྐྱེས་པ་དེ་ཡང་ནང་དུ་བདག་སྐྱེས་པ་ཞེས་རྟོག་སྟེ། ནང་དུ་
བདག་ནི་སྐྱེས་པ་ཞེས་བརྟགས་ནས་ཕྱི་རོལ་དུ་བུད་མེད་ལ་བུད་མེད་ཅེས་རྟོག་གོ །ཕྱི་
རོལ་དུ་བུད་མེད་ལ་བུད་མེད་ཅེས་བརྟགས་ནས་ཆགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་བུད་
མེད་དང་ཕྲད་པར་འདོད་དོ། །ཕྲད་པར་འདོད་པས་ཕྲད་པར་འགྱུར་རོ། །ཕྲད་པའི་
རྐྱེན་གྱིས་མེར་མེར་པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་དུས་དེ་ཡོད་དོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་གང་ལ་ཀུན་
ཏུ་བརྟག་པ་དང་། གང་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་དེ་གཉི་ག་ཡང་མེད་དེ། །བུད་མེད་ལ་ནི་བུད་
མེད་མེད་དོ། །སྐྱེས་པ་ལ་ནི་སྐྱེས་པ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་མེད་ཅིང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་
པར་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་སྐྱེས་ཏེ། ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་དོ། །ཀུན་ཏུ་
རྟོག་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཕྲད་པ་དང་། མེར་མེར་པོ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་དོ། །

གང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ཇི་ལྟར་སྲ་བ་སྐྱེད་པར་འགྱུར། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སྲ་བ་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་ནས་སྲ་བ་ནི་སྐྱེ་བའི་ཚེ་གང་ནས་ཀྱང་མི་འོང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟར་གང་ལུས་འདི་དུར་ཁྲོད་ཀྱི་མཐར་འགྱུར་བའི་དུས་དེ་ཡོད་དེ། དེའི་སྲ་བ་དེ་འཇིག་ཅིང་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཚེ་ཤར་ཕྱོགས་སུ་མི་འགྲོ། །ལྷོ་ཕྱོགས་དང་། ནུབ་ཕྱོགས་དང་། བྱང་ཕྱོགས་དང་། སྟེང་དང་། འོག་དང་། ཕྱོགས་མཚམས་རྣམས་སུ་ཡང་མི་འགྲོ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ནང་གི་སའི་ཁམས་ནི་དེ་ལྟར་བལྟའོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འཇིག་རྟེན་གནས་པ་འདི་ནམ་མཁར་གྱུར་པ་ལ་ཚངས་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་རྒྱུ་ལས་གྲུབ་པ་གནས་པའི་དུས་དེ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེའི་སྲ་བ་དེ་འབྱུང་བའི་ཚེ་གང་ནས་ཀྱང་མི་འོང་། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གཞལ་མེད་ཁང་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་རྒྱུ་ལས་གྲུབ་པ་བྱུང་ཡང་། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེའི་སྲ་བ་དེ་འབྱུང་བའི་ཚེ་གང་ནས་ཀྱང་མི་འོང་ངོ་། །ཁོར་ཡུག་དང་ཁོར་ཡུག་ཆེན་པོའི་རི་རྡོ་རྗེའི་རྒྱུ་ལས་གྲུབ་པ་སྲ་ཞིང་བརྟན་ལ་ལྷུན་སྟུག་པ་རྣམས་གནས་པར་གྱུར་ཀྱང་དེ་དག་གི་སྲ་བ་དེ་འབྱུང་བའི་ཚེ་གང་ནས་ཀྱང་མི་འོང་ངོ་། །རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་དག་དང་། གཉའ་ཤིང་འཛིན་དག་དང་། མུ་ཁྱུད་འཛིན་དག་དང་། གཤོལ་མདའ་འཛིན་དག་དང་། རྟ་རྣ་འཛིན་དག་དང་། སེང་ལྡེང་ཅན་དག་དང་། རྣམ་པར་འདུད་དག་དང་། རི་རྟ་རྣ་དག་དང་། བལྟ་ན་སྡུག་དག་དང་། བལྟ་ན་སྡུག་ཆེན་པོ་དག་དང་། ཐེར་སྒྲི་དག་དང་། སྤོས་ཀྱི་ངད་ལྡང་དག་དང་། གངས་རི་དག་དང་། དེ་མ་ཡིན་པའི་རི་ནག་པོ་དག་གནས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གནས་པ་དང་། ཇམས་སུ་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཡོད་ལ། རྒྱར་དཔག་ཚད་དྲུག་ཁྲི་ཡོད་པའི་ས་ཆེན་པོ་གནས་པར་གྱུར་ཀྱང་། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྲ་བ་དེ་འབྱུང་བའི་ཚེ་གང་ནས་ཀྱང་མི་འོང་ངོ་། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འཇིག་རྟེན་འདི་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་ཚེ་ས་ཆེན་པོ་འདི་མེས་ཚིག་པའམ། ཆུས་བཤིག་པ་འམ། རླུང་གིས་གཏོར་བར་འགྱུར་བའི་དུས་དེ་ཡོད་དེ། དེ་མེས་ཚིག་ན་ནི་དུ་བ་ཡང་མི་མངོན། ཐལ་བའི་ལྷག་མ་ཡང་མི་མངོན་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལ་མར་རམ། འབྲུ་མར་གྱི་མེས་བསྲེགས་ན་དུ་བ་ཡང་མི་མངོན་ཞིང་ཐལ་བའི་ལྷག་མ་ཡང་མི་མངོན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་མེས་ཚིག་པའི་ཚེ་དུ་བ་ཡང་མི་མངོན་ཞིང་ཐལ་བའི་ལྷག་མ་ཡང་མི་མངོན་པར་འགྱུར་རོ། །ཆུས་བཤིག་པའི་ཚེ་ཡང་ལྷག་མ་ཅི་ཡང་མི་མངོན་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ལན་ཚྭ་ཆུའི་ནང་དུ་ཞུ་

པ་ནི་ལྷག་མ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མི་མཐོང་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཡང་ཆུས་བཤིག་པའི་ཚེ་ལྷག་མ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མི་མཐོང་པར་འགྱུར་རོ། །རླུང་གིས་གཏོར་བའི་ཚེ་ཡང་ལྷག་མ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མི་མཐོང་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྣམ་པར་འཐོར་རླུང་གིས་བདས་པའི་བྱེའུ་ནི་ལྷག་མ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མི་མཐོང་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཡང་རླུང་གིས་གཏོར་བའི་ཚེ་ལྷག་མ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མི་མཐོང་པར་འགྱུར་རོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་སའི་ཁམས་དེ་འབྱུང་བ་ཡང་སྟོང་། སའི་ཁམས་འཇིག་པ་དང་འབྱུང་བ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་]སའི་ཁམས་ནི་ཐ་སྙད་ཙམ་མ་གཏོགས་པར་སའི་ཁམས་ཉིད་དུ་མི་དམིགས་ཏེ། ཐ་སྙད་དེ་ཡང་བུད་མེད་མིན་[a]སྐྱེས་པ་མིན་[b]གྱི། རྒྱལ་པོ་དེ་ལྟར་དེ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་ཤིག ཅེས་དང་། [སའི་ཁམས་]དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

The meaning of this sūtra passage also exists because from the beginning of the passage up through "[Great King, the earth constituent, except for only being imputed,] should not be viewed as an earth constituent" explains that [the earth constituent] does not exist aside from only imputation by names, and "Those conventions are not the woman and are not the man" explains that the bases of imputation are not the man and not the woman.

མདོ་དེའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། མི་དམིགས་ཏེ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་ལས་མེད་པར་བཤད། ཐ་སྙད་དེ་ཡང་བུད་མེད་མིན་[c]སྐྱེས་པ་མིན་[d]ཞེས་པས་གདགས་གཞི་[L199b]དེ་དག་

[a] 2011 TBRC *bla brang* (199a.5) reads *min;* 2015 Go-mang Lhasa (146a.1) reads *ma yin.*

[b] 2011 TBRC *bla brang* (199a.5) reads *min;* 2015 Go-mang Lhasa (146a.2) reads *ma yin.*

[c] 2011 TBRC *bla brang* (199a.6) reads *min;* 2015 Go-mang Lhasa (146a.3) reads *ma yin.*

[d] 2011 TBRC *bla brang* (199a.6) reads *min;* 2015 Go-mang Lhasa (146a.3) reads *ma yin.*

བཏགས་ཆོས་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

Summarizing its meaning, Nāgārjuna’s *Precious Garland* says:[a]

> If a person is not earth, not water,
> Not fire, not wind, not space,
> Not consciousness, and not all [of them],
> What person is there in what is other than these?!

“Not consciousness” and above [that is, “a person is not earth, not water, not fire, not wind, not space, not consciousness”] explains that [a person] is not each of the bases of the imputation [earth, water, fire, wind, and space]; “not all” explains that [a person] is also not the composite of the bases of imputation “person” [that is, not the composite of the six constituents]; “in what is other than these” explains that without relying on the basis of imputation [a person] does not exist.

དེའི་དོན་བསྡུས་ནས། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། སྐྱེས་བུ་ས་མིན་ཆུ་མ་ཡིན། །མེ་མིན་རླུང་མིན་ནམ་མཁའ་མིན། །རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཀུན་མིན་ན། །དེ་ལས་གཞན་ན་སྐྱེས་བུ་གང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། །རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་གདགས་གཞི་[b]རེ་རེ་ནས་མ་ཡིན་པར་བཤད། ཀུན་མ་ཡིན་ཞེས་པས་གདགས་གཞི་ཚོགས་པ་ཡང་མིན་པར་བཤད། དེ་ལས་གཞན་ན་ཞེས་པས་གདགས་གཞི་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡང་མེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

[a] Adapted from Hopkins, *Nāgārjuna’s Precious Garland,* 104.

[b] Correcting *yan chad kyis gzhi* in 2015 Go-mang Lhasa (146a.4) to *yan chad kyis* ***gdags*** *gzhi* in accordance with 2011 TBRC *bla brang* (199b.2).

B Explaining that the opposite of this [that is, existing as only imputation to over there by conceptuality and as simply-name] is the measure of true establishment*

གཉིས་པ་[(མིང་རྐྱང་རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་)དེའི་བཟློག་ཟླ་བདེན་པར་གྲུབ་ཚད་དུ་བཤད་པ་]

The opposite of this [that is, existing as only imputation to over there by conceptuality and as simply-name] is the measure of true establishment because the nonexistence of all phenomena aside from only imputation by their respective names and conceptuality over there is their final mode of subsistence. It follows [that the nonexistence of all phenomena aside from only imputation by their respective names and conceptuality over there is their final mode of subsistence] because if one adheres [to a phenomenon] as not only imputed by names, this becomes apprehension of true existence due to which adherence [this way] is not reasonable.

[མིང་རྐྱང་ཕར་བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་]དེའི་བཟློག་ཟླ་བདེན་པར་གྲུབ་ཚད་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་མིང་དང་རྟོག་པས་[a]ཕར་བཏགས་ཙམ་ལས་མེད་པ་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། [ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་མིང་དང་རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་ཙམ་ལས་མེད་པ་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པ་]དེར་ཐལ། མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཞེན་ན་བདེན་འཛིན་དུ་འགྱུར་བས་ཞེན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།

For, the *Meeting of Father and Son Sūtra* says:[b]

> Great King, with regard to phenomena when they are sought one by one, except for only an imputation, an eye sense-field is not

---

[a] Correcting *ming rtog pas* in 2015 Go-mang Lhasa (146a.5) to *ming **dang** rtog pas* in accordance with 2011 TBRC *bla brang* (199b.3).

[b] *yab sras mjal ba'i mdo,* TBRC W22084.42, 133b.7-134a.1.

> observed.

and also that very [sūtra] says:[a]

> If all phenomena are not observed in that way, what are Buddhas? What are Bodhisattvas? What are the prophesied? Forms are empty of forms, through to consciousnesses.

and likewise, it says:[b]

> These are convention-only, name-only, terminology-only, convention-only, expression-only, imputation-only. The wise should actualize this and not deride it.

ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་ལས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཆོས་རྣམས་ནི་རེ་རེ་ནས་བཙལ་ན་[c]ཐ་སྙད་ཙམ་མ་གཏོགས་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་དམིགས་ན་སངས་རྒྱས་ནི་གང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་གང་། །ལུང་བསྟན་པ་ནི་གང་། །གཟུགས་ནི་གཟུགས་[G146b]ཀྱིས་[d]སྟོང་པ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་དུའོ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདི་དག་ནི་ཐ་སྙད་ཙམ། མིང་ཙམ། བརྡ་ཙམ། ཀུན་

---

[a] Ibid., 64a.2-64a.5. Instead of *rnam par shes pa'i bar du'o* The sūtra—*'phags pa yab dang sras mjal ba zhes bya ba theg pa chen pa'i mdo* (*pitāputrasamāgamanāmamahāyānasūtra*), in *bka' 'gyur* (*sde dge*), TBRC W22084.42 (Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1976-1979), 64a.2-64a.3, reads:

གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ནས། ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པས་སྟོང་

[b] Ibid., 64a.5-64a.6.

[c] Correcting *btsal* ***ba*** *tha snyad* in 2015 Go-mang Lhasa (146a.7) to *btsal* ***na*** *tha snyad* in accordance with 2011 TBRC *bla brang* (199b.3).

[d] Correcting *gzugs* ***kyi*** *stong* in 2015 Go-mang Lhasa (146b.1) to *gzugs* ***kyis*** *stong* in accordance with 2011 TBRC *bla brang* (199b.3).

རྫོབ་ཙམ། བརྗོད་པ་ཙམ། གདགས་པ་ཙམ་སྟེ། དེ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་བྱའི་[a]མི་འཕྱོ།[b] ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

---

[a] The sūtra—*'phags pa yab dang sras mjal ba zhes bya ba theg pa chen pa'i mdo* (*pitāputrasamāgamanāmamahāyānasūtra*), in *bka' 'gyur* (*sde dge*), TBRC W22084.42 (Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1976-1979), 64a.5, reads *mngon par* ***zhen par*** *bya* ***ba****'i mi 'phya'o*.

[b] 2011 TBRC *bla brang* (199b.6) reads *mi* ***'phya'o;*** 2015 Go-mang Lhasa (146b.1) reads *mi* ***cha'o***. The *sde dge* (64a.5), *co ne* (76a.4), *snar thang* (177b.4), and *dpe bsdur ma* (156.3) read ***mi cha'o;*** the Peking edition (73b.3) reads ***mchi'o***.

C Explaining that all performance of functions is suitable as only imputed by names and terminology to over there*

གསུམ་[L200a]པ་[མིང་བརྡས་པར་བཏགས་ཙམ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རུང་བར་བཤད་པ་]

All phenomena do not exist aside from being simply-name, existing only imputedly, like imputing a mottled rope as a snake, or as Shāntideva's *Engaging in the Bodhisattva Deeds* says:[a]

> Like an awareness of a human with regard to a stone landmark[b]
> Due to features of an arrangement of shape.

Although there is no difference between [a human imputed in dependence upon mental and physical aggregates] and a human imputed from a long distance to a stone landmark, there is a difference with regard to whether these are suitable or not suitable to perform the functions [of a human] because those that are such that the respective names are only imputed over there to the respective bases of imputation of the phenomena are suitable conventions performing the functions of those phenomena, but those that are imputed to the two examples, the mottled rope and the stone landmark, as a snake and as a human are not capable of the functions of a snake and of a human.

ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་ལས་མེད་པ་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པའམ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དབྱིབས་སུ་བཀོད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས། །ཐོ་ཡོར་ལ་ནི་མི་བློ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱང་རིང་པོ་ནས་ཐོ་ཡོར་ལ་མིར་བཏགས་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་རུང་མི་རུང་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་རང་རང་གི་མིང་

---

[a] IX.84cd. Shāntideva, *byang chub sems dpa'i spyod pa la 'jug pa* (*bodhisattvacaryāvatāra*), in *bstan 'gyur* (*sde dge*), TBRC W23703:105 (Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985), 34a.3.

[b] A vertical pile of stones.

ཕར་བཏགས་ཙམ་དེས་ཆོས་དེའི་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་རུང་ལ། དཔེ་[ཐག་ཁྲ་དང་ཐོ་ཡོར་]གཉིས་ལ་མེང་[སྦྲུལ་དང་མི་]དེ་ལྟར་བཏགས་པས་སྦྲུལ་དང་མིའི་བྱ་བ་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར།

It follows [that those that are such that the respective names are only imputed over there to the respective bases of imputation of the phenomena are suitable conventions performing the functions of those phenomena, but those that are imputed to the two examples, the mottled rope and the stone landmark, as a snake and as a human are not capable of the functions of a snake and of a human] because without knowing how to posit the valid establishment of the conventions of action, agent, and so forth, although one propounded "is not nonexistent," this is not helpful with regard to falling into the extreme of annihilation, because the *Buddhapālita Commentary* says:[a]

> Why is it so? Expressions of existence and nonexistence are by the power of view. We see things as nonexistent like horns of a rabbit. However, in order to thoroughly abandon verbal faults, do not propound "is not existent and also is not nonexistent."

This refutes well old [scholars] of Tibet who said that phenomena are not existent and are also not nonexistent.[b] Although there are many sources, they can be understood through the earlier explanation.

---

[a] Buddhapālita, *dbu ma rtsa ba'i 'grel pa buddha pā li ta,* in *bstan 'gyur* (*sde dge*), TBRC W23703.98 (Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985), 244a.1-244a.2.

[b] Tsong-kha-pa in his *Medium-Length Exposition of the Stages of the Path to Enlightenment Practiced by Persons of Three Capacities* (Hopkins, *Tsongkhapa's Final Exposition of Wisdom,* 95) says:

> Therefore, distinctions:
>
> - between the two—that something is not existent (*yod pa min pa*) and that something does not exist (*med pa*) [whereas these actually have the same meaning], and
> - between the two—that something is not non-existent (*med pa min pa*) and that something exists (*yod pa*) [whereas these actually have the same meaning]
>
> are reduced to merely being differences in mode of expression. No matter how much one analyzes how the meanings of both of those appear to the mind, there is no difference at all; hence, to propound that one falls or does not fall to extremes through those modes [of expression] is exhausted as fixation on mere words.

[ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་རང་རང་གི་མིང་ཕར་བཏགས་ཙམ་དེས་ཆོས་དེའི་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་རུང་ལ། དཔེ་གཉིས་ལ་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པས་སྦྲུལ་དང་མིའི་བྱ་བ་མི་ཐུབ་པ་]དེར་ཐལ། བྱ་བྱེད་སོགས་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་འཇོག་མ་ཤེས་པར་མེད་པ་མིན་[a]ཞེས་སྨྲས་ཀྱང་ཆད་མཐར་ལྷུང་བ་ལ་མི་ཕན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ནི་ལྟ་བའི་དབང་གིས་ཏེ། ཁོ་བོ་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན་དུ་མེད་པ་དེ་ཉིད་མཐོང་ལ། ཚིག་གི་སྐྱོན་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མི་སྨྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་བོད་རྒན་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་མེད་པའང་མ་ཡིན་ཟེར་བ་ལེགས་པར་བཀག་ལ་ཤེས་བྱེད་མང་ཡང་སྔར་[b]བཤད་པས་ཤེས་ནུས་སོ། །

[a] 2011 TBRC *bla brang* (200a.4) reads ***min;*** 2015 Go-mang Lhasa (146b.4) reads ***ma yin***.

[b] Correcting *yang* ***slar*** in 2015 Go-mang Lhasa (146b.6) to *yang* ***sngar*** in accordance with 2011 TBRC *bla brang* (200a.6).

D Identifying the scholars who commented in that way*

བཞི་པ་[དེ་ལྟར་འགྲེལ་པའི་མཁས་པ་ངོས་བཟུང་བ་]

[Identifications of the scholars who commented in that way] exist because from among the authors of word-commentaries and meaning-commentaries on the texts of the father Nāgārjuna and [his spiritual] son [Āryadeva], the three—Buddhapālita, Shāntideva, and Chandrakīrti—showed, so to speak, the feasibility of the performance of functions within name-only.

[དེ་ལྟར་འགྲེལ་པའི་མཁས་པ་ངོས་བཟུང་བ་]ཡོད་དེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་གི་ཚིག་འགྲེལ་དང་དེའི་དོན་འགྲེལ་མཁན་པོ་[L200b]རྣམས་ལས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཞི་བ་ལྷ་དང་ཟླ་བའི་ཞབས་གསུམ་གྱིས་མིང་ཙམ་དེ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་པར་མཛད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

It follows [that from among the authors of word-commentaries and meaning-commentaries on the texts of the father Nāgārjuna and [his spiritual] son [Āryadeva], the three—Buddhapālita, Shāntideva, and Chandrakīrti—showed, so to speak, the feasibility of the performance of functions within name-only] because:

- Buddhapālita in dependence upon the *Heap of Jewels Sūtra,* from stating discerning what is true and false in a debate about an image of a deity as an example, proved in that way [the feasibility of the performance of functions within name-only],
- Shāntideva in dependence upon the *Meeting of Father and Son Sūtra,* from stating a magician's illusion as an example, proved in that way [the feasibility of the performance of functions within name-only], and
- the Glorious Chandrakīrti, in dependence upon the sūtras of the Lesser Vehicle, with the example of a chariot proved in that way [the feasibility of the performance of functions within name-only].

[ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་གི་ཚིག་འགྲེལ་དང་དེའི་དོན་འགྲེལ་མཁན་པོ་རྣམས་ལས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཞི་བ་ལྷ་དང་ཟླ་བའི་ཞབས་གསུམ་གྱིས་མིང་ཙམ་དེ་ལ་བྱ་

བྱེད་འཐད་པར་མཛད་པ་ལྟར་ཡིན་པ་]དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་[G148a]དཀོན་བརྩེགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་སྐུ་གང་ཡིན་རྩོད་པ་བདེན་རྫུན་འབྱེད་པ་[a]དཔེར་བཀོད་ནས་[མིང་ཙམ་དེ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་]དེ་ལྟར་བསྒྲུབས།[b] ཞི་བ་ལྷས་ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྱུ་མ་དཔེར་བཀོད་ནས་དེ་ལྟར་[མིང་ཙམ་དེ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་]བསྒྲུབས། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟའི་དཔེའི་སྟེང་ནས་[མིང་ཙམ་དེ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་]དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར།

The first [part of the reason which is that Buddhapālita in dependence upon the *Heap of Jewels Sūtra,* from stating discerning what is true and false in a debate about an image of a deity as an example, proved in that way (the feasibility of the performance of functions within name-only)] is established because although the imputed object is not found when sought, all actions and agents are suitable [in terms of] whether they are or are not in worldly name-only, because it is like, for example:

> Two persons debate in a temple; one person propounds that the one holding a wheel is Īshvara and the one holding a trident is Viṣhṇu; the other says it is the opposite [the one holding a wheel is Viṣhṇu and the one holding a trident is Īshvara].
>
> A mediator does not say that these two gods [Īshvara and Viṣhṇu] do not exist in this [temple] and that these [ones holding a trident and holding a wheel] are paintings; rather, in conformity with the world, the mediator tells the second [who said that the one holding a wheel is Viṣhṇu and the one holding a trident is Īshvara], "You are true," and the other, the first, who propounded [that the one holding a wheel is Īshvara and the one holding a trident is Viṣhṇu], "You are not true."

---

[a] Correcting *'byed* ***par*** in 2015 Go-mang Lhasa (146a.5) to *'byed* ***pa*** in accordance with 2011 TBRC *bla brang* (200b.2).

[b] 2015 Go-mang Lhasa (148a.1) reads ***sgrub;*** 2011 TBRC *bla brang* (200b.2) reads ***bsgrub***s.

The *Buddhapālita Commentary* says:[a]

> In this way, the Supramundane Victor also says, "Whatever is renowned to the world as existent, I also propound as existent. Whatever is renowned to the world as nonexistent, I also propound as nonexistent." Therefore, it is said that when acting in the conventions of the world, what is renowned as real in the world the Supramundane Victor also says is real, and what is renowned as unreal in the world the Supramundane Victor also says is unreal.

and it says:[b]

> For example, when two villagers went to a city for some matters, they entered into a temple for the spectacle, and when they began to look at the paintings, one said, "The one holding a trident in his hand is Nārāyaṇa;[c] the one holding a wheel is Maheshvara." The other said, "You misunderstood; the one holding a trident is Maheshvara; the one holding a wheel is Nārāyaṇa." Debating, they went to a wanderer [holy man] who was nearby. Having paid homage, they told him their respective thoughts, and he told one, "What you said is true," and told the other, "What you said is not true." When he propounded like this, although the wanderer knew that Maheshvara did not at all exist in this [temple] and Nārāyaṇa also did not, but these were paintings dependent on the wall, through the power of worldly convention he said, "This is true and that is not true."[d]

---

[a] Buddhapālita, *buddha pā li ta,* 244b.1-244b.2.

[b] Ibid., 244b.4-244b.7.

[c] An avatar of Viṣhṇu.

[d] As Jang-kya (Hopkins, *Emptiness Yoga,* 368-369) paraphrases this part of the story:

> A wandering holy man was nearby. They went up to him, and each spoke his thought. The wanderer thought, "Being murals on a wall, these are neither Maheshvara nor Narayana." Although he knew that, still he did not say, "These are not gods, but paintings." Instead, in conformity with the conventions of the world, he told the two villagers that one of them was right and the other wrong. Through his speaking thus, the wishes of the two villagers were fulfilled, and the wanderer also did not incur the fault of telling a lie.
>
> Likewise, although all phenomena do not have objective establishment, presentations such as, "This is correct, and that is incorrect," are feasible within the context of mere nominalities. Although the Supramundane Victor [Buddha] sees that all phenomena do not truly exist, even he teaches the adopting [of virtues] and discarding [of non-virtues] using terminology as the world does, thereby bringing about the welfare of transmigrators.

དང་པོ་[སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་དཀོན་བརྩེགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་སྐྱ་གང་ཡིན་རྩོད་པ་བདེན་རྫུན་འབྱེད་པ་དཔེར་བཀོད་ནས་དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་]གྲུབ་སྟེ། བཏགས་དོན་བཙལ་ན་མི་རྙེད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པའི་མིང་ཙམ་དེ་ལ་ཡིན་མིན་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། ལྷ་ཁང་དུ་མི་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་གིས་འཁོར་ལོ་ཅན་དབང་ཕྱུག་དང་རྩེ་གསུམ་ཅན་ཁྱབ་འཇུག་གོ། ། ཞེས་སྨྲས། གཞན་པ་ན་རེ། དེ་ལས་བཟློག་པ་[རྩེ་གསུམ་ཅན་དབང་ཕྱུག་དང་འཁོར་ལོ་ཅན་ཁྱབ་འཇུག་གོ་]འོ། ། ཞེས་རྩོད་པ་ལ་དཔང་པོ་ན་རེ། [ལྷ་ཁང་]འདི་ན་ལྷ་[དབང་ཕྱུག་དང་ཁྱབ་འཇུག་]དེ་གཉིས་མེད། [ལྷ་ཁང་འདི་ནང་གི་རྩེ་གསུམ་ཅན་དང་འཁོར་ལོ་ཅན་]འདི་རི་མོ་ཡིན་ནོ་མི་ཟེར་བར་འཇིག་རྟེན་དང་བསྟུན་ནས་གཉིས་པ་[རྩེ་གསུམ་ཅན་དབང་ཕྱུག་དང་འཁོར་ལོ་ཅན་ཁྱབ་འཇུག་གོ་ཟེར་བ་]ལ་ཁྱོད་བདེན་ལ་གཞན་དང་པོ་[a][འཁོར་ལོ་ཅན་དབང་ཕྱུག་དང་རྩེ་གསུམ་ཅན་ཁྱབ་འཇུག་གོ་]དེས་སྨྲས་པ་[b]མི་བདེན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། འདི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་གང་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པར་གྲགས་པ་དེ་ང་ཡང་ཡོད་པར་སྨྲའོ། ། གང་འཇིག་རྟེན་ན་མེད་པར་གྲགས་པ་དེ་ང་ཡང་མེད་པར་སྨྲའོ། ། ཞེས་གསུངས་པས། དེའི་ཕྱིར་གང་གི་ཚེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་བྱ་བ་དེའི་ཚེ་ན་གང་འཇིག་རྟེན་ན་[c]ཡང་དག་པ་

---

[a] 2015 Go-mang Lhasa (147a.4) reads *gzhan* ***de'i*** *dang po;* 2011 TBRC *bla brang* (200b.5) reads *gzhan dang po*.

[b] Correcting *dang po mras pa* in 2015 Go-mang Lhasa (147a.4) to *dang po* ***des*** *mras pa* in accordance with 2011 TBRC *bla brang* (200b.5).

[c] In the *sde dge* edition the three occurrences of *'jig rten* ***na*** read *'jig rten* ***la***. The *sogs* is filled in from Jam-yang-shay-pa's *grub chen.*

ཉིད་དུ་གྲགས་པ་དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡང་དག་པ་ཉིད་དོ[། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གང་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་དག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་གྲགས་པ་དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡང་དག་པ་མིན་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །]ཞེས་སོགས་དང་། དཔེར་ན་གྲོང་མི་[L201a]གཉིས་ཤིག་[a]བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་གྲོང་ཁྱེར་དུ་དོང་བ་ན་ལྷད་མོའི་ཕྱིར་ལྷ་ཁང་དུ་ཞུགས་ནས། ཞེས་པ་ནས། [རི་མོ་ལྟ་བར་བརྩམས་པ་དང་དེ་ན་གཅིག་གིས་སྨྲས་པ། ལག་ན་མདུང་རྩེ་གསུམ་པ་ཐོགས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་སྲིད་མེད་ཀྱི་བུའོ། །ལག་ན་འཁོར་ལོ་ཐོགས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའོ། །ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སྨྲས་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ལོག་པར་བཟུང་སྟེ། ལག་ན་མདུང་རྩེ་གསུམ་པ་ཐོགས་པ་ནི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའོ། །ལག་ན་འཁོར་ལོ་ཐོགས་པ་ནི་སྲིད་མེད་ཀྱི་བུའོ། །ཞེས་དེ་གཉིས་རྩོད་པ་ན་ཉེ་འཁོར་ན་ཀུན་དུ་རྒྱུ་ཞིག་འདུག་པའི་གན་དུ་དོང་སྟེ་ཕྱག་འཚལ་ནས་དེ་ལ་རང་རང་གི་བསམ་པ་སྨྲས་པ་དང་། དེས་གཅིག་ལ་ནི་ཁྱོད་ཟེར་བ་བདེན་ནོ། །ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་ལ་ནི་མི་བདེན་ནོ། །ཞེས་གང་སྨྲས་ན།]དེ་ལ་ཀུན་དུ་རྒྱུ་དེས་ཇི་ལྟར་འདི་ན་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ཡང་འགའ་ཡང་མེད་ལ་སྲིད་མེད་ཀྱི་བུ་ཡང་མེད་དེ། འདི་དག་ནི་རྩིག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རི་མོ་བྲིས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་ཤེས་མོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་འདི་ནི་བདེན་ནོ། །འདི་ནི་མི་བདེན་ནོ། །ཞེས་སྨྲས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

The second [part of the reason which is that Shāntideva in dependence upon the *Meeting of Father and Son Sūtra,* from stating a magician's illusion as an example, proved in that way (the feasibility of the performance of functions within name-only)] is established because although persons not existing aside from name-only with respect to the six constituents that are the bases of imputation are similar to [persons of] a magical illusion, whether the sin of killing exists or does not exist differs due to killing those two, a magical illusion or a person. It follows [that

---

[a] 2015 Go-mang Lhasa (147a.6) reads *zhig;* 2011 TBRC *bla brang* (201a.1) reads *shig.*

although persons not existing aside from simply-name with respect to the six constituents that are the bases of imputation are similar to (persons of) a magical illusion, whether the sin of killing exists or does not exist differs due to killing those two, a magical illusion or a person] because the distinction that although both of those [a human of a magical creation and a person] do not exist aside from name-only, there is no sin of [killing] a human with respect to a human of a magical creation due to its not having a mind, whereas since a person has a mind, if a person is killed, incurring the sin of killing exists, because Shāntideva's *Engaging in the Bodhisattva Deeds* says:[a]

> In killing a person of a magical illusion and so forth
> There is no sin due to its not having a mind.
> Toward what possess an illusory-like mind
> Merit and sin arise.

and Shāntideva's *Compendium of Learnings* says:[b]

> Concerning, how although all phenomena are selfless, there is no contradiction with the relationship between actions and [their] effects and how although there is no inherent existence, there is no contradiction with all phenomena as they are being seen are taught in the *Meeting of Father and Son Sūtra*.

This scripture [the *Meeting of Father and Son Sūtra*] explains that although a self of persons does not exist, actions, effects, and so forth are suitable, and that although from their own side phenomena are not at all established and are not established as perceived, perceived forms and so forth are established.

གཉིས་པ་[G148b][ཞི་བ་ལྷས་ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྱུ་མ་དཔེར་བཀོད་ནས་དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་]གྲུབ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་གདགས་གཞི་ཁམས་དྲུག་ལ་མིང་ཙམ་ལས་མེད་པ་སྒྱུ་མ་དང་མཚུངས་ཀྱང་སྒྱུ་མ་དང་དེ་གཉིས་བསད་པས་སྐྱེས་བུ་བསད་པའི་སྡིག་པ་ཡོད་མེད་མི་མཐུན་

---

a IX.11. Shāntideva, *byang chub sems dpa'i spyod pa la 'jug pa,* in *bstan 'gyur* (*sde dge*), TBRC W23703:105, (Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985), 31a.6.

b Shāntideva, *bslab pa kun las btus pa'i tshig le'u byas pa* (*śikṣāsamuccayakārikā*), in *bstan 'gyur* (*sde dge*), TBRC W23703:111 (Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985), 134a.4.

པའི་ཕྱིར། [སྐྱེས་བུ་གདགས་གཞི་ཁམས་དྲུག་ལ་མིང་ཙམ་ལས་མེད་པ་སྒྱུ་མ་དང་མཚུངས་ཀྱང་སྒྱུ་མ་དང་དེ་གཉིས་བསད་པས་སྐྱེས་བུ་བསད་པའི་སྡིག་པ་ཡོད་མེད་མི་མཐུན་པ་]དེར་ཐལ། [སྒྱུ་མའི་མི་དང་། སྐྱེས་བུ་]དེ་གཉིས་ཀ་ལ་མིང་རྐྱང་ལས་མེད་ཀྱང་[a]སྒྱུ་མའི་མི་ལ་སེམས་མེད་པས་མིའི་སྡིག་པ་མེད་ལ། སྐྱེས་བུ་ལ་སེམས་ཡོད་པས་བསད་ན་མིའི་སྡིག་པ་ཡོངས་པ་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་བསད་སོགས་ལ། །སེམས་མེད་ཕྱིར་ན་སྡིག་མེད་དེ། །སྒྱུ་མའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་ལ། །བསོད་ནམས་དང་ནི་སྡིག་པ་འབྱུང་། །ཞེས་དང་། བསླབ་བཏུས་ལས། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་ཀྱང་ལས་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་བ་མི་འགལ་བ་དང་། རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ཇི་ལྟར་མཐོང་བཞིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་འགལ་བ་དེ་ལྟར་ནི་ཡབ་དང་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས་བསྟན་ཏོ་[b]ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་འདིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་སོགས་རུང་བ་དང་། རང་ངོས་ནས་ཆོས་གང་ཡང་[L201b]མ་གྲུབ་པ་དང་མཐོང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཀྱང་མཐོང་བའི་གཟུགས་སོགས་གྲུབ་པར་བཤད་དོ། །

The third [part of the reason which is that the glorious Chandrakīrti, in dependence upon the sūtras of the Lesser Vehicle, with the example of a chariot proved in that way (the feasibility of the performance of functions within name-only)] will be explained [later],[c] and this explanation of such

---

[a] 2015 Go-mang Lhasa (148b.1-148b.2) reads *med* ***mod/ 'on*** *kyang;* 2011 TBRC *bla brang* (201a.3) reads *med kyang.*

[b] 2015 Go-mang Lhasa (147b.4) reads *bstan* ***to;*** 2011 TBRC *bla brang* (201a.6) reads *bstan* ***te***.

[c] This will be explained later in Jam-yang-shay-pa's treatise in this chapter in connection with Chandrakīrti's *Supplement* beginning from VI.151ff. As Jang-kya's *Presentations of Tenets* (Hopkins, *Emptiness Yoga,* 394-398) says:

Chandrakīrti's *Supplement* says that although upon analyzing a chariot in the seven ways—whether it is one with its own parts, different from them, and so forth—it is not found, it is permissible for valid cognition to posit, without invalidation, a chariot imputed in dependence upon the parts of the chariot, and that likewise the self, the aggregates, and so forth are posited in a similar manner. The *Supplement* (VI.151) says:*

> A chariot is not asserted to be other than its parts,
> Nor non-other. It also does not possess them.
> It is not in the parts, nor are the parts in it.
> It is not the mere collection [of its parts], nor is it [their] shape. [The self and the aggregates are] similar.

…

Objection: When sought thus in these seven ways, a chariot is not found, and therefore a chariot does not exist. However, this is not feasible, for such [expressions as] "Bring the chariot!" "Buy a chariot!" and "Prepare the chariot!" are renowned in the conventions of the world.

Answer: There is no such fallacy. In our system, when a chariot is analyzed in these seven ways, it is not found, and it is not found either an ultimate truth or as a conventional truth, but this does not make a chariot nonexistent. For, (1) the assertion of a chariot is not made upon its being established by the reasoning analyzing whether it inherently exists or not but is established by only a non-defective, ordinary, worldly—that is, conventional—consciousness without any analysis that searches for the object imputed, and (2) moreover, the way in which [a chariot] is posited is that it is established as only existing imputedly in the sense of being imputed in dependence upon its parts, wheels and so forth. Chandrakīrti's *Supplement* (VI.158) says:#

> That [chariot] is not established in these seven ways
> Either as [its own] suchness or in the world,
> But without analysis it is imputed here
> From [the viewpoint of] the world in dependence upon its parts.

Chandrakīrti's *Autocommentary on the "Supplement to (Nāgārjuna's) 'Treatise on the Middle Way'"* clearly speaks of how [phenomena] are established in a nominal way:

> Not only does this position just very clearly establish the imputation of the convention, chariot, from the viewpoint of what is renowned in the world, but also these nominalities should be asserted from the viewpoint of worldly renown without analysis.

The Autonomists and the other lower tenets systems—having seen that if the collection of parts, etc., were not posited as an illustration of a whole, etc., [no phenomenon could be posited at all since] there is no whole, etc., which is a separate entity from those—assert that [something] from within the bases of imputation is posited as this and that phenomenon. They do not know how to posit a phenomenon if an object that is imputed as that phenomenon is not found when sought. Therefore, because they do not accept that chariots and so forth are

[feasibility of the performance of functions within only being posited by conceptuality] is the final difficult point of the middle way view because:

- although an object of negation coarser than only imputation by names to over there is refuted, since the extreme of permanence is not blocked, the genuine meaning of the middle way is not found, [and]
- when a meaning-generality of "aside from simply-name, non-establishment from within the basis of imputation" dawns, if—like the horns of a rabbit—you do not know how to posit valid establishment, having fallen to the extreme of annihilation, you do not know the meaning of the middle way

because Tsong-kha-pa's *Illumination of Thought* says:[a]

---

mere nominal imputations, they assert that chariots and so forth conventionally are established by way of their own character.

Although this supreme system does not hold that anything such as the collection of parts or something within it is an illustration of the whole and so forth, it is able to present well all actions and agents within the context of mere nominal imputation of whole, etc. The Foremost Omniscient [Tsong-kha-pa] advised that since this mode of commenting on the meaning of the scriptures is the Subduer [Buddha's] own uncommon thought, those who are discriminating should train in this system of interpreting Buddha's thought. It appears that this way [of positing phenomena within the context of mere nominal imputation] is a supremely difficult point that was not in the province of mind of many who were famed as great pandits in the land of the Superiors [India], and except for the Omniscient Father [Tsong-kha-pa] and his spiritual sons [Gyal-tshab and Khay-drub] most of the scholars and adepts in snowy Tibet also were unable to see even a part of this.

This mode of analysis is a profound means of quickly finding the view of emptiness. Chandrakīrti's *Autocommentary on the "Supplement to (Nāgārjuna's) 'Treatise on the Middle Way'"* says:***

> Because these worldly conventionalities do not exist when investigated in this way but do exist by way of nonanalytical renown, yogis, when they analyze these in these stages, will penetrate very quickly to the depths of suchness.

* Poussin's translation is *Muséon,* n.s. v.12, p.316. Brackets are from Tsong-kha-pa's *Illumination of the Thought*, P6143, vol. 154, 90.2.4ff. Chandrakīrti's own commentary is P5263, vol. 98, 146.4.1ff.

Poussin's translation is *Muséon,* n.s., v.12, p.320. Tsong-kha-pa's *Illumination of the Thought* is 216, last line.

** Poussin's translation is *Muséon,* n.s., v.12, p.320. Tsong-kha-pa's *Illumination of the Thought* is 216, last line.

*** In commentary prior to VI.160.

[a] tsong kha pa blo bzang grags pa, *dbu ma la 'jug pa'i rnam bshad dgongs pa rab gsal,* in *gsung 'bum/ tsong kha pa* (*bkras lhun par rnying / d+ha sar bskyar par brgyab pa*), TBRC

> The feasibility of [an object's] respective functionality within the context of being posited by conceptuality is an uncommon mode of commentary by Buddhapālita, Shāntideva, and this master [Chandrakīrti] from among the commentators on the words and meaning [of the works] of the two—the father, the Superior [Nāgārjuna], and his spiritual son [Āryadeva]. The final difficult point in the view of the Middle Way also is just this.

གསུམ་པ་[བླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟའི་དཔེའི་སྟེང་ནས་དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་པ་]འཆད་པར་འགྱུར་ལ། [རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་དེ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་]འདི་ལྟར་བཤད་པ་འདི་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་དཀའ་ས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཏེ། མིང་གིས[a]ཕར་བཏགས་ཙམ་ལས་རགས[b]པའི་དགག་བྱ་བཀག་ཀྱང་རྟག་མཐའ་མི་ཁེགས་པས་དབུ་མའི་དོན་རྣལ་མ་མི་རྙེད། མིང་རྐྱང་ལས་གདགས་གཞིའི་སྟེང་ནས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་ན་རི་བོང་རྭ་ལྟར་ཚད་གྲུབ་འཇོག་མ་ཤེས་ན་ཆད་མཐར་ལྷུང་ནས་དབུ་མའི་དོན་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་བཤད་ལས། རྟོག་པས་བཞག་པ་དེ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་ནི། ནས། [ཚིག་དང་དོན་གྱི་འགྲེལ་མཛད་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཞི་བ་ལྷ་དང་སློབ་དཔོན་འདི་གསུམ་གྱིས་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ།] དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་དཀའ་ས་ཡང་འདི་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

W29193.16 (Dharamsala, India: Sherig parkhang, 1997), 87b.1-87b.2. See Hopkins, *Tsongkhapa's Final Exposition of Wisdom,* 205.

[a] Correcting *ming **gi*** in 2015 Go-mang Lhasa (147b.5) to *ming **gis*** in accordance with 2011 TBRC *bla brang* (201b.1).

[b] Correcting *las **rigs*** in 2015 Go-mang Lhasa (147b.5) to *las **rags*** in accordance with 2011 TBRC *bla brang* (201b.2).

The meaning of "simply-name, existing only imputedly" (*ming rkyang btags yod*) exists because "simply-name" (*ming rkyang*) blocks establishment from its own side and the extreme of permanence, and "existing only imputedly" (*btags yod*) having indicated that since the object, the convention, is positable, it is unlike the horn of a rabbit, clears away the extreme of annihilation and the extreme of nonexistence. Therefore, although whatever is only imputed by names is not necessarily existent, whatever is simply-name, existing only imputedly is necessarily existent because the two—existent (*yod pa*) and this [simply-name, existing only imputedly (*ming rkyang btags yod*)] are necessarily mutually inclusive. It follows [that the two—existent and simply-name, existing only imputedly—are necessarily mutually inclusive] because the two—existent (*yod pa*) and imputedly existent (*btags yod*)—are necessarily mutually inclusive [that is, the two—existent (*yod pa*) and imputedly existent (*btags yod*)—are mutually pervasive].

མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དོན་ཡོད་དེ། མིང་རྐྱང་ཞེས་པས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་རྟག་མཐའ་ཁེགས། བཏགས་[G148a]ཡོད་ཅེས་པས་དོན་དེ། ཐ་སྙད་དེ་འཇུག་ཏུ་ཡོད་པས་རི་བོང་རྭ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ནས་ཆད་མཐའ་དང་མེད་མཐའ་སོགས་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་ལ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་ཀྱང་། མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ལ་ཡོད་པས་ཁྱབ་སྟེ། ཡོད་པ་དང་[མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་]དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། [ཡོད་པ་དང་དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཡིན་དགོས་པ་]དེར་ཐལ། ཡོད་པ་བཏགས་ཡོད་གཉིས་ལ་ཕན་ཚུན་ཡིན་པས་ཁྱབ་[སྟེ། ཡོད་པ་དང་བཏགས་ཡོད་གཉིས་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་]པའི་ཕྱིར།

If you think, "Well then, since conceptuality does not exist on the Buddha ground, an exalted-knower-of-all-aspects and so forth would not be posited by conceptuality," it follows that this fallacy does not exist because there are no nameless phenomena, and since terms and conceptuality engage their objects similarly, all means of positing an exalted-knower-of-all-aspects do not have to exist on the Buddha ground. It follows [that there are no nameless phenomena, and since terms and conceptuality engage

their objects similarly, all means of positing an exalted-knower-of-all-aspects do not have to exist on the Buddha ground] because although sentient beings who possess the name of the exalted-knower-of-all-aspects in [their mental] continuum exist, a sentient being who possesses an exalted-knower-of-all-aspects does not have to exist.

འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་རྟོག་པ་མེད་པས་རྣམ་མཁྱེན་སོགས་རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་སྙམ་ན་སྐྱོན་དེ་མེད་པར་ཐལ། མིང་མེད་པའི་ཆོས་མེད་ལ་སྒྲ་རྟོག་རང་ཡུལ་ལ་[L202a]འཇུག་མཚུངས་ཡིན་པས་རྣམ་མཁྱེན་འཇོག་བྱེད་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། [མིང་མེད་པའི་ཆོས་མེད་ལ་སྒྲ་རྟོག་རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་མཚུངས་ཡིན་པས་རྣམ་མཁྱེན་འཇོག་བྱེད་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་མི་དགོས་པ་]དེར་ཐལ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མིང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སེམས་ཅན་ཡོད་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སེམས་ཅན་ཡོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

Saying [in conclusion]:

སྨྲས་པ།

> Through extensive explanation of the Autonomists’ and
> Consequentialists’ coarse and subtle objects of negation
> The masses of becloudiness polluting the eyes of awareness of
> the fortunate
> Though not driven away, run away
> Into the sphere of reality like the stars at dawn and disappear.
> Marvelous!

ཐལ་རང་དགག་བྱའི་ཕྲ་རགས་ཆེར་བཤད་པས། །
སྐལ་ལྡན་བློ་མིག་སློད་[a]པའི་རབ་རིབ་ཚོགས། །
ཐོ་རངས་རྒྱུ་སྐར་རྣམས་བཞིན་ཆོས་དབྱིངས་སུ། །

[a] 2015 Go-mang Lhasa (148a.4) reads ***bslad;*** 2011 TBRC *bla brang* (202a.2) reads ***slod***.

བདས་པ་མེད་ཀྱང་བྲོས་ནས་མི་སྣང་མཚར། །

> Wow! Like a rainbow adorning space without obstructing it,
> In this magical illusion projecting the supreme of all aspects without preventing emptiness
> A limit to the spectacle does not appear.
> All whatsoever aspects are there! Wonderful!!

ཨ་ཧོ་མཁའ་ངོས་མ་སྒྲིབ་དབང་པོའི་གཞུས། །
སྒྲུས་བཞིན་སྟོང་པ་མི་འགོག་རྣམ་ཀུན་མཆོག །
འཆར་བའི་སྒྱུ་མ་འདི་ལ་གཟིགས་མོའི་ཚད། །
མི་འཆར་རྣམ་པ་གང་ཡོད་ཨེ་མ་ཧོ། །

> The sovereigns of yoga are the Proponents of the Middle Way
> Who realize that the two—emptiness, the mode of subsistence that is the extinguishment of appearance,
> And conventionalities, the qualificands[a] dawning in all sorts of ways—
> Are without coming together and separating like forms and space.

སྟོང་པ་སྣང་བ་ཟད་པའི་གནས་ལུགས་དང་། །
ཀུན་རྫོབ་ཅི་ཡང་འཆར་བའི་ཆོས་ཅན་གཉིས། །
འདུ་དང་འབྲལ་མེད་གཟུགས་དང་ནམ་མཁའ་བཞིན། །
རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་དབང་པོ་དབུ་མ་པའོ། །

These are transitional stanzas [after the section on the objects of negation in the Autonomy School and the Consequence School].
ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

[a] That is, those having the attribute of emptiness.

Abbreviations

“1973 Ngawang Gelek *bla brang*” = *Collected Works of ’Jam-dbyaṅs-bźad-pa’i-rdo-rje.* Vol. 15. New Delhi, India: Ngawang Gelek Demo, 1973. Also available at: TBRC W1KG9409.9.

“1997 Mundgod revision of Ngawang Gelek *bla brang*” = *Collected Works of ’Jam-dbyaṅs-bźad-pa’i-rdo-rje.* Vol. 9. Mundgod, India: Gomang College, 1997. Also available at: TBRC W21503.9.

“2004 Beijing edition” = *dbu ma la 'jug pa’i mtha’ dpyod lung rigs gter mdzod zab don kun gsal skal bzang 'jug ngogs.* Beijing, China: pe cin yug hran shin 'gyig par khang, 2004.

“2007 Gomang edition” = *dbu ma la 'jug pa’i mtha’ dpyod lung rigs gter mdzod zab don kun gsal skal bzang 'jug ngogs.* Mundgod, Karnataka, India: Drepung Gomang Library, 2007.

“2011 TBRC *bla brang*” and “L” in pagination in brackets in Tibetan text = *dbu ma la ’jug pa’i mtha’ dpyod lung rigs gter mdzod zab don kun gsal skal bzang ’jug ngogs.* TBRC W22186-I1KG10676: 1-442a.3, which is a PDF of: *bla brang bkra shis ’khyil,* a mdo.

“2015 Go-mang Lhasa” and “G” in pagination in brackets Tibetan text = *dbu ma la ’jug pa’i mtha’ dpyod lung rigs gter mdzod zab don kun gsal skal bzang ’jug ngogs.* Lhasa, Tibet: Gomang Monastery Printing House, n. d.

“co ne” = *co ne bstan ’gyur.* TBRC W1GS66030. *co ne dgon chen: co ne,* 1926.

“Dharma” = the *sde dge* edition of the Tibetan canon published by Dharma Press: the *Nying-ma Edition of the sDe-dge bKa'-'gyur and bsTan-'gyur.* Oakland, Calif.: Dharma Press, 1980.

“Peking” = *Tibetan Tripiṭaka: Peking Edition kept in the Library of the Otani University, Kyoto.* Edited by Daisetz Teitarō Suzuki. Tokyo, Kyoto, Japan: Tibetan Tripiṭaka Research Foundation, 1955-1961.

“sde dge” = *sDe dge Tibetan Tripiṭaka—bsTan ḥgyur preserved at the Faculty of Letters, University of Tokyo.* Edited by Z. Yamaguchi, et al. Tokyo: Tokyo University Press, 1977-1984. The catalogue numbers are from *Complete Catalogue of the Tibetan Buddhist Canons.* Edited by Hukuji Ui. Sendai, Japan: Tohoku University, 1934. And *A Catalogue of the Tohuku University Collection of Tibetan Works on Buddhism.* Edited by Yensho Kanakura. Sendai, Japan: Tohoku University, 1953. TBRC

W23703, which is a PDF of: Delhi: Delhi Karmapae chodhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1977.

"TBRC" = Tibetan Buddhist Resource Center (http://www.tbrc.org).

Bibliography of Works Cited

1. Sūtras

Eight Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra
aṣṭasāhasrikāprajñāpāramitā
shes rab kyi pha rol tu phyin pa brgyad stong pa
Peking 734, vol. 21; TBRC W22084
Sanskrit: P. L. Vaidya. *Aṣṭasāhasrika Prajñāpāramitā, with Haribhadra's Commentary called Ālokā.* Buddhist Sanskrit Texts 4. Darbhanga, India: Mithila Institute, 1960.
English translation: Edward Conze. *The Perfection of Wisdom in Eight Thousand Lines & Its Verse Summary.* Bolinas, Calif.: Four Seasons Foundation, 1973.

Five Hundred Stanza Perfection of Wisdom Sūtra
āryapañcaśatikāprajñāpāramitā
'phags pa shes rab kyi pha rol tu phyin pa *lnga brgya pa*
Peking 0738, vol. 21.
English translation: Edward Conze. *The Short Prajñāpāramitā Texts*. London: Luzac, 1973.

Meeting of Father and Son Sūtra
āryapitāputrasamāgamanāmamahāyānasūtra
'phags pa yab dang sras mjal ba zhes bya ba theg pa chen pa'i mdo
Peking 760, vol. 52, TBRC I1PD106704; sde dge par phud 42, vol. nga, TBRC W22084; co ne 86, vol. nga, TBRC W1PD96685; snar thang 38, vol. nga, TBRC W22703; dpe bsdur ma vol. 42, TBRC W1PD96682.

One Hundred Fifty Modes of the Perfection of Wisdom
prajñāpāramitānayaśatapañcāśatikāsūtra
shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i tshul brgya lnga bcu pa'i mdo
Peking 121, vol. 5
English translation: Edward Conze. *The Short Prajñāpāramitā Texts,* 184-195. London: Luzac, 1973.

One Hundred Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra
śatasāhasrikāprajñāpāramitā
shes rab kyi pha rol tu phyin pa stong phrag brgya pa
Peking 730, vols.12-18; Tohoku 8, vols. *ka-a* (*'bum*); TBRC W22084
Condensed English translation: Edward Conze. *The Large Sūtra on Perfect Wisdom.* Berkeley: University of California Press, 1975.

One Letter Perfection of Wisdom Sūtra
ekākṣarīmātānāmasarvatathāgataprajñāpāramitāsūtra
de bzhin gshegs pa thams cad kyi yum shes rab kyi pha rol tu phyin pa yi ge gcig ma'i mdo
Peking 741, vol. 21; sde dge 23, Dharma vol. 12

Perfection of Wisdom in Few Letters
svalpākṣaraprajñāpāramitāsūtra
shes rab kyi pha rol tu phyin pa yi ge nyung ngu
Peking 159, vol. 6
English translation: Edward Conze. *The Short Prajñāpāramitā Texts,* 144-147. London: Luzac, 1973.

Sūtra Unraveling the Thought
saṃdhinirmocanasūtra
dgongs pa nges par 'grel pa'i mdo
Peking 774, vol. 29; sde dge 106, vol. ca; Dharma, vol. 18

Tibetan text and French translation: Étienne Lamotte. *Saṃdhinirmocanasūtra: L'Explication des mystères*. Louvain: Université de Louvain, 1935.

English translation: C. John Powers. *Wisdom of Buddha: Saṃdhinirmocana Sūtra*. Berkeley, Calif.: Dharma, 1995. Also: Thomas Cleary. *Buddhist Yoga: A Comprehensive Course.* Boston: Shambhala, 1995.

Twenty-five Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra

pañcaviṃśatisāhasrikāprajñāpāramitā

shes rab kyi pha rol tu phyin pa stong phrag nyi shu lnga pa

Peking 731, vol. 19; TBRC W22084

English translation (abridged): Edward Conze. *The Large Sūtra on the Perfection of Wisdom.* Berkeley: University of California Press, 1975.

Verse Summary of the Perfection of Wisdom

prajñāpāramitāsañcayagāthā

shes rab kyi pha rol tu phyin pa sdud pa tshigs su bcad pa

Peking 735, vol. 21; Tohoku 13, vol. *ka* (*shes rab sna tshogs*); TBRC W22084.34: 3-40

Sanskrit and Tibetan: Akira Yuyama. *Prajñā-pāramitā-ratna-guṇa-saṃcaya-gāthā (Sanskrit Recension A): Edited with an Introduction, Bibliographical Notes and a Tibetan Version from Tunhuang*. London: Cambridge University Press, 1976.

Sanskrit: E. E. Obermiller. *Prajñāpāramitā-ratnaguṇa-sañcayagāthā*. Osnabrück, Germany: Biblio Verlag, 1970. Also: P. L. Vaidya. *Mahāyāna-sūtra-saṃgraha.* Part I. Buddhist Sanskrit Texts, 17. Darbhanga, India: Mithila Institute, 1961.

English translation: Edward Conze. *The Perfection of Wisdom in Eight Thousand Lines & Its Verse Summary.* Bolinas, Calif.: Four Seasons Foundation, 1973.

2. Other Sanskrit and Tibetan Works

Buddhapālita (*sangs rgyas bskyangs,* ca. 470-540)

Buddhapālita Commentary on (Nāgārjuna's) "Treatise on the Middle"

buddhapālitamūlamadhyamakavṛtti

dbu ma rtsa ba'i 'grel pa bud+d+dha pA li ta

In *bstan 'gyur* (*sde dge*). TBRC W23703.96: 318-563, which is a PDF of: Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.

Peking 5254, vol. 95; sde dge 3842, vol. *tsha;* Tokyo *sde dge* vol. 1

Edited Tibetan (Ch.1-12): Max Walleser. Bibliotheca Buddhica 16. Osnabrück: Biblio Verlag, 1970.

English translation of Ch.1: Judit Fehér. "Buddhapālita's *Mūlamadhyamakavṛtti*—Arrival and Spread of Prāsaṇgika-Mādhyamika Literature in Tibet." In *Tibetan and Buddhist Studies Commemorating the 200th Anniversary of the Birth of Alexander Csoma de Kūros*, vol. 1, edited by Louis Ligeti, 211-240. Budapest: Akadmiai Kiado, 1984.

Tibetan edition and English translation of Ch.18: Christian Lindtner. "Buddhapālita on Emptiness." *Indo-Iranian Journal* 23 (1981): 187-217.

Chandrakīrti (*zla ba grags pa,* seventh century)

Clear Words, Commentary on (Nāgārjuna's) "Treatise on the Middle"

mūlamadhyamakavṛttiprasannapadā

dbu ma rtsa ba'i 'grel pa tshig gsal ba

In *bstan 'gyur* (*sde dge*). TBRC W23703.102: 4-401, which is in a PDF of: Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.

Sanskrit: Louis de La Vallée Poussin. *Mūlamadhyamakakārikās de Nāgārjuna avec la Prasannapadā commentaire de Candrakīrti*. Bibliotheca Buddhica 4. Osnabrück, Germany: Biblio Verlag, 1970. Also, J.W. de Jong. "Text-critical Notes on the Prasannapadā." *Indo-Iranian Journal* 20, nos. 1/2 (1978): 25-59 and nos. 3/4 (1978): 217-252. Also, Sanskrit, Tibetan, and French translation of the *Madhyamakaśāstrastuti* that concludes *Clear Words:*

J.W. de Jong. “La Madhyamakaśāstrastuti de Candrakīrti.” *Oriens Extremus* 9 (1962): 47-56.
English translation (chaps. 1 and 25): T. Stcherbatsky. *Conception of Buddhist Nirvāṇa,* 77-222. Leningrad: Office of the Academy of Sciences of the USSR, 1927; rev. reprint, Delhi: Motilal Banarsidass, 1978.
English translation (chap. 2): Jeffrey Hopkins. “Analysis of Coming and Going.” Dharmsala, India: Library of Tibetan Works and Archives, 1974.
Partial English translation: Mervyn Sprung. *Lucid Exposition of the Middle Way: The Essential Chapters from the Prasannapadā of Candrakīrti translated from the Sanskrit*. London: Routledge, 1979; Boulder: Prajñā Press, 1979.
French translation (chaps. 2-4, 6-9, 11, 23, 24, 26, 28): Jacques May. *Prasannapadā Madhyamaka-vṛtti, douze chapitres traduits du sanscrit et du tibétain*. Paris: Adrien-Maisonneuve, 1959.
French translation (chaps. 18-22): J. W. de Jong. *Cinq chapitres de la Prasannapadā*. Paris: Geuthner, 1949.
French translation (chap. 17): É. Lamotte. “Le Traité de l’acte de Vasubandhu, Karmasiddhiprakaraṇa.” *Mélanges chinois et bouddhiques* 4 (1936): 265-288.
German translation (chaps. 5, 12-26): Stanislaw Schayer. *Ausgewählte Kapitel aus der Prasannapadā*. Krakow: Naktadem Polskiej Akademji Umiejetnosci, 1931.
German translation (chap. 10): Stanislaw Schayer. “Feuer und Brennstoff.” *Rocznik Orjentalistyczny* 7 (1931): 26-52.

Commentary on (Āryadeva’s) “Four Hundred”
bodhisattvayogācāracatuḥśatakaṭīkā
byang chub sems dpa’i rnal ‘byor spyod pa bzhi brgya pa’i rgya cher ’grel pa
In *bstan ’gyur* (*sde dge*). TBRC W23703.103: 62-479, which is a PDF of: Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.
Peking 5266, vol. 98; sde dge 3865, vol. ya; Tokyo *sde dge* vol. 8
Edited Tibetan text and Sanskrit fragments and English translation: Karen Lang. *Āryadeva’s Catuḥśataka: On the Bodhisattva’s Cultivation of Merit and Knowledge*. Indiske Studier 7. Copenhagen: Akademisk Forlag, 1986. Also: Karen Lang. *Four Illusions: Candrakīrti’s Advice to Travelers on the Bodhisattva Path.* New York: Oxford University Press, 2003.
Edited Sanskrit fragments: Haraprasād Shāstri, “Catuḥśataka of Ārya Deva.” Memoirs of the Asiatic Society of Bengal, III no. 8 (1914), 449-514. Also (chaps. 8-16): Vidhusekhara Bhattacarya, ed. *The Catuḥśataka of Āryadeva: Sanskrit and Tibetan texts with copious extracts from the commentary of Candrakīrti*, Part II. Calcutta: Visva-Bharati Bookshop, 1931.
Edited Sanskrit fragments and Tibetan: *Sanskrit fragments and Tibetan translation of Candrakīrti’s Bodhisattvayogacaryācatuḥśatakaṭīkā.* Tokyo: 1994.

Gung-ru Chö-jung / Gung-ru Chö-kyi-jung-nay (*gung ru chos ’byung / gung ru chos kyi ’byung gnas;* fl. mid 16th to early 17th centuries)
Garland of White Lotuses / Decisive Analysis of (Tsong-kha-pa’s) “Differentiating the Interpretable and the Definitive, The Essence of Eloquence”: Garland of White Lotuses
drang ba dang nges pa’i rnam par ’byed pa legs bshad snying po zhes bya ba’i mtha’ dpyod padma dkar po’i phreng ba
sku bum, Tibet: sku bum Monastery, n.d. [block print obtained by Hopkins in 1988].

Haribhadra (*seng ge bzang po,* eighth century)
Clear Meaning Commentary / Commentary on (Maitreya’s) “Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations”
spuṭhārtha / abhisamayālaṃkāranāmaprajñāpāramitopadeśaśāstravṛtti
’grel pa don gsal / shes rab kyi pha rol tu phyin pa’i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa’i rgyan ces bya ba’i ’grel pa
Sanskrit editions:
Amano, Kōei. *A study on the Abhisamaya-alaṃkāra-kārikā-śāstra-vṛtti*. Rev. ed. Yanai City, Japan: Rokoku Bunko, 2008.

Tripathi, Ram Shankar. *Slob-dpon Seṅ-ge-bzaṅ-pos mdzad pa'i Mṅon-par-rtogs-pa'i-rgyan gyi 'grel pa Don-gsal (Prajñāpāramitopadeśaśāstre Ācāryaharibhadraviracitā Abhisamayālaṅkāravṛttiḥ Sphuṭārtha),* 1977. 2nd ed. Sarnath, India: Central Institute of Higher Tibetan Studies. 1993.

Wogihara, Unrai. *Abhisamayālaṃkārālokā Prajñā-pāramitā-vyākhyā, The Work of Haribhadra.* 7 vols. Tokyo: Toyo Bunko, 1932-1935; reprint, Tokyo: Sankibo Buddhist Book Store, 1973.

Wogihara, Unrai, ed. *Abhisamayālaṃkārālokā Prajñāpāramitāvyākhyā: Commentary on aṣṭasāhasrikā-prajñāpāramitā by Haribhadra, Together with the Text Commented on.* Tokyo, Japan: The Toyo Bunko, 1973.

Tibetan edition: In *bstan 'gyur* (*sde dge*). TBRC W23703 86: 158-281, which is a PDF of: Delhi, India: Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.

English translation: Sparham, Gareth. *Āryavimuktisena, Maitreyanātha, and Haribhadra. Abhisamayālaṃkāra with Vṛtti and Ālokā.* 4 vols. Fremont, CA: Jain Publishing Company, 2006-2011.

Jam-yang-shay-pa Ngag-wang-tson-drü (*'jam dbyangs bzhad pa'i rdo rje ngag dbang brtson grus,* 1648-1721/1722)

Great Exposition of Tenets / Explanation of "Tenets": Sun of the Land of Samantabhadra Brilliantly Illuminating All of Our Own and Others' Tenets and the Meaning of the Profound [Emptiness], Ocean of Scripture and Reasoning Fulfilling All Hopes of All Beings

grub mtha' chen mo / grub mtha'i rnam bshad rang gzhan grub mtha' kun dang zab don mchog tu gsal ba kun bzang zhing gi nyi ma lung rigs rgya mtsho skye dgu'i re ba kun skong

Tibetan editions:

Musoorie, India: Dalama, 1962.

Collected Works of 'Jam-dbyaṅs-bźad-pa'i-rdo-rje, vol. 14 (entire). New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1973.

Mundgod, India: Drepung Gomang Library, 1999.

English translation (entire root text and edited portions of the autocommentary and Ngag-wang-pal-dan's *Annotations*): Jeffrey Hopkins. *Maps of the Profound: Jam-yang-shay-ba's Great Exposition of Buddhist and Non-Buddhist Views on the Nature of Reality.* Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2003.

English translation (beginning of the chapter on the Consequence School): Jeffrey Hopkins. *Meditation on Emptiness,* 581-697. London: Wisdom Publications, 1983; rev. ed., Boston: Wisdom Publications, 1996.

English translation of root text with Losang Gonchok's commentary: Daniel Cozort and Craig Preston. *Buddhist Philosophy: Losang Gonchok's Short Commentary to Jamyang Shayba's Root Text on Tenets*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2003.

Translation of the section of the distinctive tenets of the Consequence School: Daniel Cozort, *Unique Tenets of the Middle Way Consequence School* (Ithaca, N.Y.: Snow Lion, 1998).

Great Exposition of the Middle / Decisive Analysis of (Chandrakīrti's) "Supplement to (Nāgārjuna's) 'Treatise on the Middle'": Treasury of Scripture and Reasoning, Thoroughly Illuminating the Profound Meaning [of Emptiness], Entrance for the Fortunate

dbu ma chen mo / dbu ma 'jug pa'i mtha' dpyod lung rigs gter mdzod zab don kun gsal skal bzang 'jug ngogs

Tibetan editions:

Collected Works of 'Jam-dbyaṅs-bźad-pa'i-rdo-rje, vol. 9 (entire). New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1973. Also available at: TBRC W1KG9409.9.

Buxaduor, India: Gomang, 1967.

Collected Works of 'Jam-dbyaṅs-bźad-pa'i-rdo-rje, vol. 9. (entire). Mundgod, India: Gomang College, 1997. Also available at: TBRC W21503.9.

Beijing, China: pe cin yug hran shin 'gyig par khang, 2004.

Mundgod, Karnataka, India: Drepung Gomang Library, 2007.

In *kun mkhyen 'jam dbyangs bzhad pa'i rdo rje mchog gi gsung 'bum.* vol. 14. bla brang bkra

shis 'khyil: bla brang brka shis 'khyil dgon, publishing date unknown. Also available at: TBRC W22186.14.

Lhasa, Tibet: Gomang Monastery Printing House, n.d.

Translation of the section on the two truths: Guy M. Newland's Ph.D. thesis, *The Two Truths: a study of Mādhyamika philosophy as presented in the Monastic textbooks of the Ge-luk-ba order of Tibetan Buddhism.*

Jñānagarbha (*ye shes snying po,* eighth century)

Differentiation of the Two Truths

satyadvayavibhaṅga*kārika*

bden pa gnyis rnam par 'byed pa'i tshig le'u byas pa

In *bstan 'gyur* (*sde dge*). TBRC W23703.107: 4-8, which is in a PDF of: Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.

Autocommentary of Differentiation of the Two Truths

bden gnyis rnam 'byed pa'i 'grel pa

sde dge 3881, vol. sa

In *bstan 'gyur* (*sde dge*). TBRC W23703.107: 8-32, which is in a PDF of: Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.

English translation with critical edition: Eckel, Malcolm D. *Jñānagarbha's Commentary on the Distinction between the Two Truths: An Eighth Century Handbook of Madhyamaka Philosophy*. Albany, N.Y.: State University of New York Press, 1987.

Kamalashīla (*pad ma'i ngang tshul;* ca. 740-795)

Illumination of the Middle

Madhyamakāloka

dbu ma snang ba

Peking 5287, vol. 101; sde dge 3887, vol. *sa*

In *bstan 'gyur* (*sde dge*). TBRC W23703.107: 268-489, which is in a PDF of: Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.

Shāntarakṣhita (*śāntarakṣita, zhi ba tsho,* ca. 725–788)

Commentary on the Difficult Points of (Jñānagarbha's) "Differentiation of the Two Truths"

satyadvayavibhaṅgapañjikā

bden pa gnyis rnam par 'byed pa'i dka' 'grel

In *bstan 'gyur* (*sde dge*). TBRC W23703.107: 32-106, which is in a PDF of: Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.

The Ornament of the Middle, Autocommentary, and Kamalashīla's Difficult Points of (Shāntarakṣhita's) "Ornament of the Middle"

madhyamakālaṃkārakārika, madhyamakālaṃkāravṛtti, and madhyamakālaṃkārapañjika

Ichigō, Masamichi. *Madhyamakālaṁkāra of Śāntarakṣita: With His Own Commentary or Vṛtti and with the Subcommentary or Pañjikā of Kamalashīla*. Kyoto, Japan: Kyoto Sangyu University, 1985.

Shāntideva (*zhi ba lha,* eighth century C.E.)

Engaging in the Bodhisattva Deeds

bodhi[sattva]caryāvatāra

byang chub sems dpa'i spyod pa la 'jug pa

sde dge 3871, dbu ma, vol. *la*

In *bstan 'gyur* (*sde dge*), TBRC W23703.105: 84-578, which is in a PDF of: Delhi, India: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.

Sanskrit: P. L. Vaidya. *Bodhicaryāvatāra*. Buddhist Sanskrit Texts 12. Darbhanga, India: Mithila Institute, 1988.

Sanskrit and Tibetan: Vidhushekara Bhattacharya. *Bodhicaryāvatāra*. Bibliotheca Indica, 280. Calcutta: Asiatic Society, 1960.

Sanskrit and Tibetan with Hindi translation: Rāmaśaṃkara Tripāthī, ed. *Bodhicaryāvatāra*. Bauddha-Himālaya-Granthamālā, 8. Leh, Ladākh: Central Institute of Buddhist Studies, 1989.

English translations:

Stephen Batchelor. *A Guide to the Bodhisattva's Way of Life.* Dharmsala, India: Library of Tibetan Works and Archives, 1979.

Marion Matics. *Entering the Path of Enlightenment*. New York: Macmillan, 1970.

Kate Crosby and Andrew Skilton. *The Bodhicaryāvatāra*. Oxford: Oxford University Press, 1996.

Padmakara Translation Group. *The Way of the Bodhisattva*. Boston: Shambhala, 1997.

Vesna A. Wallace and B. Alan Wallace. *A Guide to the Bodhisattva Way of Life*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1997.

Contemporary commentary:

H.H. the Dalai Lama, Tenzin Gyatso. *Transcendent Wisdom*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1988.

H.H. the Dalai Lama, Tenzin Gyatso. *A Flash of Lightning in the Dark of the Night*. Boston: Shambhala, 1994.

Tsong-kha-pa Lo-sang-drag-pa (*tsong kha pa blo bzang grags pa,* 1357-1419)

Explanation of (Chandrakīrti's) "Supplement to (Nāgārjuna's) 'Treatise on the Middle'": Illumination of the Thought

dbu ma la 'jug pa rgya cher bshad pa dgongs pa rab gsal

Karnataka, India: Drepung Loseling Library Society, 1992.

Peking 6143, vol. 154. Also: Dharmsala, India: Tibetan Cultural Printing Press, n.d. Also: Sarnath, India: Pleasure of Elegant Sayings Press, 1973. Also: Delhi: Ngawang Gelek, 1975. Also: Delhi: Guru Deva, 1979.

English translation (chaps. 1-5): Jeffrey Hopkins. *Compassion in Tibetan Buddhism,* 93-230. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1980; the portion of the book that is Tsong-kha-pa's *Illumination of the Thought* (chapters 1-5) is downloadable at: http://uma-tibet.org/edu/gomang/dbu_ma/middle.php.

English translation (chap. 6, stanzas 1-7): Jeffrey Hopkins and Anne C. Klein. *Path to the Middle: Madhyamaka Philosophy in Tibet: The Oral Scholarship of Kensur Yeshay Tupden,* by Anne C. Klein, 147-183, 252-271. Albany, N.Y.: State University of New York Press, 1994.

Explanation of (Nāgārjuna's) "Treatise on the Middle": Ocean of Reasoning / Great Commentary on (Nāgārjuna's) "Treatise on the Middle"

dbu ma rtsa ba'i tshig gi le'ur byas pa shes rab ces bya ba'i rnam bshad rigs pa'i rgya mtsho

In *The Collected Works (gsung 'bum) of rJe Tsong-kha-pa Blo-bzang-grags-pa: Reproduced from an example of the old Bkra-sis-lhun-po redaction from the library of Klu 'Khyil monastery of Ladhakh*. New Delhi, India: Ngawang Gelek Demo, 1975.

English Translation: Geshe Ngawang Samten and Jay L. Garfield. *Ocean of Reasoning: A Great Commentary on Nāgārjuna's Mūlamadhyamakakārikā.* Oxford: Oxford University Press, 2006.

English translation (chap. 2): Jeffrey Hopkins. *Ocean of Reasoning*. Dharmsala, India: Library of Tibetan Works and Archives, 1974.

Great Exposition of the Stages of the Path / Stages of the Path to Enlightenment Thoroughly Teaching All the Stages of Practice of the Three Types of Beings

lam rim chen mo / skyes bu gsum gyi nyams su blang ba'i rim pa thams cad tshang bar ston pa'i byang chub lam gyi rim pa

In *gsung 'bum/ tsong kha pa* (*bkras lhun par rnying / d+ha sar bskyar par brgyab pa/*). TBRC W29193.13: 35-1075, which is a PDF of: Dharamsala, India: Sherig parkhang, 1997.

Peking 6001, vol. 152. Also: Dharmsala, India: Tibetan Cultural Printing Press, 1964. Also: Delhi: Ngawang Gelek, 1975. Also: Delhi: Guru Deva, 1979.

Edited Tibetan: Tsultrim Kelsang Khangkar. *The Great Treatise on the Stages of the Path to Enlightenment (Lam Rim Chen Mo).* Japanese and Tibetan Buddhist Culture Series, 6. Kyoto: Tibetan Buddhist Culture Association, 2001.

English translation: Lamrim Chenmo Translation Committee. *The Great Treatise on the Stages*

of the Path to Enlightenment. 3 vols. Joshua W.C. Cutler, editor-in-chief, Guy Newland, editor. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2000-2004.

English translation: Tsong-kha-pa. *Selections from The Great Exposition of the Stages of the Path to Enlightenment by Tsong-kha-pa Lo-sang-drag-pa: Fulfilling the Prerequisites for Special Insight: Identifying Scripture Requiring Interpretation and Scriptures of Definitive Meaning, the History of Commentary on Nāgārjuna's Thought, and How to Settle the View of Emptiness.* Translated by Elizabeth Napper. Dyke, VA: UMA Institute for Tibetan Studies, 2013: http://uma-tibet.org/edu/gomang/pdflinks.php.

English translation of the part on the excessively broad object of negation: Elizabeth Napper. *Dependent-Arising and Emptiness,* 153-215. London: Wisdom Publications, 1989.

English translation of the part on the excessively narrow object of negation: William Magee. *The Nature of Things: Emptiness and Essence in the Geluk World,* 179-192. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1999.

English translation of the parts on calm abiding and special insight: Alex Wayman. *Calming the Mind and Discerning the Real,* 81-431. New York: Columbia University Press, 1978; reprint, New Delhi, Motilal Banarsidass, 1979.

Treatise Differentiating Interpretable and Definitive Meanings: The Essence of Eloquence

drang ba dang nges pa'i don rnam par phye ba'i bstan bcos legs bshad snying po

Peking 6142, vol. 153.

sku 'bum: sku 'bum byams pa gling Par khang, 2000?.

English translation of the Prologue and Mind-Only section: Jeffrey Hopkins. *Emptiness in the Mind-Only School of Buddhism. Dynamic Responses to Dzong-ka-ba's* The Essence of Eloquence, Volume 1. Berkeley: University of California Press, 1999.

English translation of the entire text: Robert A. F. Thurman. *Tsong Khapa's Speech of Gold in the Essence of True Eloquence,* 185-385. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1984.

3. Other Works

Cabezón, José Ignacio. *A Dose of Emptiness: An Annotated Translation of the sTong thun chen mo of mKhas-grub dGe-legs-dpal-bzang*. Albany, NY: State University of New York Press, 1992.

Cabezón, José Ignacio and Geshe Lozang Dargyay. *Freedom from Extremes: Gorampa's 'Distinguishing the Views' and the Polemics of Emptiness Studies in Indian and Tibetan Buddhism*. Boston, MA.: Wisdom Publications, 2007.

Hopkins, Jeffrey. *Emptiness in the Autonomy School of Buddhism.* Unpublished manuscript.

———. *Maps of the Profound: Jam-Yang-Shay-Ba's Great Exposition Of Buddhist And Non-Buddhist Views On The Nature Of Reality.* Ithaca, NY: Snow Lion Publications, 2003.

———. *Tsong-kha-pa's Final Exposition of Wisdom.* Edited by Kevin Vose. Ithaca, NY: Snow Lion Publication, 2008.

———. *Where Is the Middle? Two Views of Reality in the Middle Way: The Autonomy and Consequence Schools.* Unpublished manuscript.

Lati Rinbochay and Elizabeth Napper. *Mind in Tibetan Buddhism*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1980.

Lindtner, Christian. "Buddhapālita on Emptiness." *Indo-Iranian Journal* 23, no. 3 (1981):187-217.

Saito, Akira. "A Study of the *Buddhapālita-Mūlamadhyamakavṛtti.*" PhD diss., Australian National University, Australia, 1984.Sørensen, Per K. and Guntram Hazod. *Rulers on the Celestial Plain: Ecclesiastic and Secular Hegemony in Medieval Tibet: A Study of Tshal Gung-thang.* 2 vols. Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-Historische Klasse, Denkschriften. Wien, Austria: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2007.

Tshul-'khrim-bsKal-bzang. *An Introduction to rJe drung Shes rab dbang po's dGongs pa yang gsal: A Textbook (yig cha) for the Study of Madhyamaka of Byes pa College of Se ra Monastery.* Otani University Collection No. 13957. Kyoto, Japan: Rinsen Book Co., 1992

Tsultrim Kelsaṅ Khaṅkar and Katano Michio, tr. *A Study of Tsong khapa's Mādhyamika Philosophy*

II: Annotated Japanese translation of the Mādhyamika Section of Essence of the Good Explanations (Legs bśad sñiṅ po, ツォンカパ中観哲学の研究 II). Assisted by Takada Yorihito. Kyoto, Japan: Bun-ei-do, 1998.

Jongbok Yi is Assistant Professor of Asian Philosophy at Stockton University. He received a B.A. from Sungkyunkwan University in 1997 and received an M.A. from Seoul National University in 2000 in Seoul, South Korea. He studied Indian and Tibetan Buddhism with Professor Jeffrey Hopkins and Professor David Germano from 2002 at the University of Virginia where he received an M.A. in 2005 and a Ph.D. in 2013. The title of his dissertation is "Monastic Pedagogy on Emptiness in the Gelug Sect of Tibetan Buddhism: Intellectual History and Analysis of Topics Concerning Ignorance According to Svātantrika-Mādhyamika in Monastic Textbooks by Jam-yang-shay-pa." He has translated a few books including *Stages of Meditation* and *Mind of Clear Light: Advice on Living Well and Dying Consciously* by His Holiness the 14th Dalai Lama, etc., into Korean. With Jeffrey Hopkins he published *The Hidden Teaching of the Perfection of Wisdom Sutras: Jam-yang-shay-pa's Seventy Topics* and *Kon-chog-jig-may-wang-po's 173 Aspects* and *Ngag-wang-pal-dan's Explanation of the Treatise "Ornament for the Clear Realizations" From the Approach of the Meaning of the Words: The Sacred Word of Maitreyanātha* (Dyke, VA: uma-tibet.org, 2014). He has been teaching at Stockton University since 2013 and is also a translator of the UMA Institute for Tibetan Studies.

The Opposite of Emptiness in the Middle Way Consequence School

This book provides an analyzed translation of part of Jam-yang-shay-pa's *Decisive Analysis of the Middle,* also called *Great Exposition of the Middle,* which came to be the normative textbook for the study of Chandrakīrti's Middle Way treatise in the Go-mang College of Dre-pung Monastery. Translated here is the section on what is negated in the Middle Way Consequence School. The book provides the first translation of this section of Jam-yang-shay-pa's *Decisive Analysis of (Chandrakīrti's) "Supplement to (Nāgārjuna's) 'Treatise on the Middle'": Treasury of Scripture and Reasoning, Thoroughly Illuminating the Profound Meaning [of Emptiness], Entrance of the Fortunate*. It is a dramatic expansion on this topic by Tsong-kha-pa Lo-sang-drag-pa, whose seminal treatise is also included. Jam-yang-shay-pa's exposition is in four parts:

1. demonstrating that all phenomena are only imputed by conceptuality
2. explaining that the opposite of existing as only imputation by conceptually and as simply name is the measure of true establishment
3. explaining that all performance of function is suitable as only imputed by names and terminology
4. identifying the scholars who made commentaries this way.

UMA Institute
for Tibetan Studies

uma-tibet.org